

**WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W RZESZOWIE**

**KALENDARIUM
WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ
I ROCZNIC
W 2013 ROKU**

RZESZÓW 2012

Wstęp

W *Kalendarium ważniejszych wydarzeń i rocznic w 2013 roku* zamieszczono rocznice i wydarzenia o zasięgu narodowym i międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem polskich świąt narodowych i zwyczajowych. Obejmuje ono daty związane z życiem pisarzy, poetów, artystów, polityków, odkrywców i innych osób mających wpływ na historię, literaturę, naukę, kulturę i sztukę zarówno polską, jak i światową. Kalendarium zawiera ważne daty związane z historią społeczną, gospodarczą i polityczną świata i Polski, historią techniki i nauki, przypominające o ważnych dla rozwoju cywilizacji i kultury odkryciach naukowych oraz o dokonaniach Polaków na arenie międzynarodowej. Nie pomija także rocznic powołanych do życia przez organizacje międzynarodowe, takie jak UNESCO, ONZ, UNICEF. Wydawnictwo skierowane jest do mniejszych i większych bibliotek publicznych jako inspiracja i pomoc w działalności informacyjnej, popularyzatorskiej oraz edukacyjnej w środowisku lokalnym.

W zakresie zasad doboru treści i układu tekstu kalendarium na rok 2013 stanowi kontynuację schematu kalendarium z roku ubiegłego. Dokonano w nim podziału na dwie zasadnicze części. W pierwszej zamieszczono rocznice o wymiarze ogólnopolskim i ogólnoświatowym, druga część, regionalna, poświęcona została ludziom Podkarpacia, którzy poprzez swe życie, twórczość, działalność, wyznaczali drogi rozwoju lokalnego, włączając się nierzadko w nurt dorobku cywilizacyjnego i kulturowego w Polsce i na świecie. Kolejność wpisów wyznacza chronologia kalendarza.

Uzupełnieniem niniejszej publikacji jest opracowane także w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym WiMBP w Rzeszowie *Kalendarium wybranych rocznic literackich i wydarzeń w roku 2013 (do wykorzystania w bibliotekach dla dzieci)*.

Komisja Europejska zaproponowała, aby rok 2013 ogłosić **Europejskim Rokiem Obywateli**, by promować najbardziej cenione prawo w UE, jakim jest swoboda przemieszczania się. W ramach Roku organizowane będą imprezy, konferencje i seminaria w całej UE na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.

W sierpniu 2012 roku Senat ustanowił rok 2013 **Rokiem Powstania Styczniowego**. W przyszłym roku przypada 150. rocznica tego zrywu. Wiosną litewski parlament ustanowił Rok Powstania Styczniowego w przyszłym roku także na Litwie. „Honorując patriotyczne oddanie i szlachetne poświęcenie powstańców styczniowych, spłacamy dług wobec wielu pokoleń Polaków, którzy nie wahali się stanąć do walki w obronie wolności” – pisali posłowie w treści uchwały. Impulsem do podjęcia działań zbrojnych był manifest Tymczasowego Rządu Narodowego reprezentującego wszystkie warstwy ówczesnego społeczeństwa oraz ziemie leżące w historycznych granicach dawnej I Rzeczypospolitej. Powstanie było wyrazem sprzeciwu wobec carskiego ucisku i intensywnej polityki rusyfikacji. Pomimo poświęcenia i poniesionych ofiar zryw zakończył się klęską, a w odwecie władze carskie nasiliły represje przeciwko ludności cywilnej oraz całkowicie zlikwidowały resztki odrębności państwowej Królestwa Polskiego.

Papież Benedykt XVI ogłosił rok 2013 **Rokiem Wiary**. Rozpocznie się on 11 października 2012 roku, w 50. rocznicę otwarcia Soboru Watykańskiego II i zakończy 24 listopada 2013 roku, w uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata.

KALENDARIUM WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ I ROCZNIC W 2013 ROKU

I. ROCZNICE I WYDARZENIA W POLSCE I NA ŚWIECIE

STYCZEŃ

1 I ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU

1 I 1823 Urodził się **SÁNDOR PETÖFI** (zm. 31 VII 1849), węgierski poeta, ideowy przywódca młodzieży budapesztańskiej, uczestnik powstania węgierskiego, autor m.in. wierszy niepodległościowych *W imieniu ludu*, *Pieśń narodowa*.

190. rocznica urodzin

1 I 1863 Urodził się **PIERRE DE COUBERTIN**, właśc. Pierre de Fredey, baron de Coubertin (zm. 2 IX 1937), francuski baron, historyk i pedagog, działacz sportowy, uważany za ojca nowożytnego ruchu olimpijskiego, założyciel i drugi przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (MKOl).

150. rocznica urodzin

1 I 1943 Urodził się **ALLAN STARSKI**, scenograf filmowy i teatralny, dwukrotny laureat Oscara za scenografię w 1993 r. do filmu *Lista Schindlera* i w 2003 r. za *Pianistę*.

70. rocznica urodzin

1 I 1863 Prapremiera opery *Halka* Stanisława Moniuszki w Teatrze Wielkim w Warszawie, uznawanej za pierwszą polską operę narodową.

150. rocznica

1 I 1953 Zmarł **LUDOMIR RÓŻYCKI** (ur. 6 XI 1884), kompozytor, przedstawiciel Młodej Polski w muzyce, pedagog, twórca koncertów, symfonii, baletów i oper.

60. rocznica śmierci

2 I 1943 Urodził się **EDWARD KŁOSIŃSKI** (zm. 5 I 2008), operator filmowy, jeden ze współtwórców nurtu kina moralnego niepokoju, autor zdjęć do wielu filmów fabularnych, m.in. *Człowiek z marmuru*, *Panny z Wilka* w reż. A. Wajdy.

70. rocznica urodzin

- 5 I 1818 Zmarł **MARCELLO BACCIARELLI** (ur. 6 II 1731), włoski malarz, reprezentant baroku i klasycyzmu nadworny malarz króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, wykonawca m.in. znanego *Pocztu królów polskich*.
195. rocznica śmierci
- 6 I 1993 Zmarł **DIZZY GILLESPIE** (ur. 21 X 1917), amerykański trębacz, kompozytor i wokalista jazzowy, współtwórca stylu bebop.
20. rocznica śmierci
- 6 I 1793 Zmarł **CARLO GOLDONI** (ur. 25 II 1707), włoski komediopisarz, reformator commedia dell'arte, twórca librett do dzieł operowych m.in. W.A.Mozarta, J.Haydna, A.Vivaldiego.
220. rocznica śmierci
- 7 I 1923 Urodził się **JERZY NOWOSIELSKI** (zm. 21 I 2011) malarz, rysownik i scenograf, uważany za najwybitniejszego pisarza ikon w Polsce i jednego z najlepszych w świecie, profesor ASP w Krakowie.
90. rocznica urodzin
- 7 I 1938 Urodził się **ROLAND TOPOR** (zm. 16 IV 1997), francuski pisarz, autor opowiadań i sztuk teatralnych, także rysownik, grafik, reżyser filmowy, aktor, scenarzysta i scenograf, autor m.in. powieści *Chimeryczny lokator*.
75. rocznica urodzin
- 8 I 1883 Urodził się **JÓZEF UJEJSKI** (zm. 8 VII 1937), historyk literatury, profesor UJ, wybitny badacz romantyzmu, zwłaszcza prądów filozoficznych i umysłowych epoki i ich odzwierciedlenia w literaturze.
130. rocznica urodzin
- 8 I 1923 Urodził się **EMANUEL ROSTWOROWSKI** (zm. 8 X 1989), historyk, profesor UJ i PAN, autor wielu publikacji na temat historii Polski XVIII wieku, m.in. *Historii powszechnej - wiek XVIII*.
90. rocznica urodzin
- 8 I 1693 Zmarł **JAN ANDRZEJ MORSZTYN** (ur. 24 VI 1621), polityk, poeta, czołowy przedstawiciel polskiego baroku dworskiego, marinista, dworzanin króla Jana Kazimierza.
320. rocznica śmierci
- 8 I 1973 Premiera filmu *Wesele* w reżyserii Andrzeja Wajdy, według dramatu Stanisława Wyspiańskiego.
40. lat temu

- 9 I 1923 Zmarła **KATHERINE MANSFIELD**, właśc. Kathleen Mansfield Beauchamp (ur. 14 X 1888), angielska pisarka, pochodzenia nowozelandzkiego, autorka nowel i opowiadań psychologicznych.
90. rocznica śmierci
- 9 I 1908 Urodziła się **SIMONE DE BEAUVOIR** (zm. 16 IV 1986), francuska pisarka, feministka i filozofka, skandalistka, szokująca opinię publiczną śmiałymi i niezależnymi poglądami oraz stylem życia, autorka dzieła *Druga pleć*.
105. rocznica urodzin
- 10 I 1883 Urodził się **ALEKSIEJ NIKOŁAJEWICZ TOLSTOJ** (zm. 23 II 1945), rosyjski pisarz, przedstawiciel nurtu realistycznego, autor powieści historycznych, opowiadań i dramatów, m.in. *Droga przez mękę*.
130. rocznica urodzin
- 10 I 1778 Zmarł **KAROL LINNEUSZ**, właśc. Carl von Linné (ur. 23 V 1707), szwedzki przyrodnik i naukowiec, twórca współczesnego systemu klasyfikacji organizmów, pierwszy prezes Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk.
235. rocznica śmierci
- 11 I 1943 Urodził się **EDUARDO MENDOZA**, hiszpański pisarz silnie związany z Barceloną, uznawany za „mistrza intrygi”, autor powieści tłumaczonych na wiele języków, m.in. *Oliwkowego labiryntu*.
70. rocznica urodzin
- 12 I 1628 Urodził się **CHARLES PERRAULT** (zm. 16 V 1703), francuski pisarz barokowy, autor zbioru baśni i powiastek dla dzieci *Bajki Babci Gąski*, z których wywodzi się m.in. Czerwony Kapturek, Śpiąca Królewna, Kopciuszek.
385. rocznica urodzin
310. rocznica śmierci
- 12 I 1993 Zmarł **JÓZEF CZAPSKI**, właśc. Józef Hutten-Czapski, pseud. Marek Sienny (ur. 3 IV 1896), malarz, pisarz, oficer AK, więzień obozu NKWD w Starobielsku, autor *Wspomnień starobielskich*, *Na nieludzkiej ziemi*.
20. rocznica śmierci
- 12 I 1578 Premierowe wystawienie pierwszej polskiej tragedii *Odprawa posłów greckich* Jana Kochanowskiego na dworze króla Stefana Batorego w Ujazdowie.
435. rocznica

- 13 I 1923 Urodził się **WOJCIECH ZAMECZNIK** (zm. 12 V 1967), artysta grafik, fotograf, scenograf, znany z eksperymentalnego wykorzystania fotografii w tworzeniu plakatu.
90. rocznica urodzin
- 15 I 1978 Zmarł **TEOFIL OCIEPKA** (ur. 22 IV 1891), malarz samouk i teozof, jeden z przywódców Janowskiej Gminy Okultystycznej, obok Nikifora najbardziej znany polski reprezentant prymitywizmu.
35. rocznica śmierci
- 16 I 1838 Urodził się **JAN LAM** (zm. 3 VIII 1886), pisarz, satyryk, publicysta, redaktor "Dziennika Polskiego", nauczyciel, autor tekstu *Marsz Sokółów*, hymnu Towarzystwa Gimnastycznego Sokół.
175. rocznica śmierci
- 17 I 1863 Urodził się **KONSTANTIN SIERGIEJEWICZ STANISŁAWSKI**, właśc. Aleksiejew (zm. 7 VIII 1938), rosyjski aktor, reżyser, teoretyk i reformator teatru, założyciel nowatorskiego Teatru Artystycznego.
150. rocznica urodzin
75. rocznica śmierci
- 17 I 1933 Urodziła się **DALIDA** (zm. 3 V 1987), właśc. Jolanda Gigliotti, francuska piosenkarka pochodzenia włoskiego o światowej sławie, aktorka filmowa.
80. rocznica urodzin
- 17 I 1933 Zmarł **LOUIS COMFORT TIFFANY** (ur. 1848), amerykański malarz, projektant m.in. lamp witrażowych nazwanych jego imieniem.
80. rocznica śmierci
- 18 I 1928 Urodził się **FRANCISZEK PIECZKA**, aktor teatralny i filmowy, odtwórca charakterystycznych ról w kilkudziesięciu filmach, m.in. roli Gustlika w serialu *Czterej pancerni i pies*.
85. rocznica urodzin
- 19 I 1943 Rozpoczęcie przez hitlerowców akcji **likwidacji getta warszawskiego**, utworzonego 26 XI 1940.
70. rocznica
- 19 I 1798 Urodził się **AUGUSTE COMTE** (zm. 5 IX 1857), francuski filozof i pozytywista, twórca terminu socjologia, twórca jednej z pierwszych teorii nauki.
215. rocznica urodzin
- 19 I 1993 Ratyfikowanie przez Polskę **Europejskiej Konwencji Praw Człowieka**.
20. rocznica

- 19 I 1873 Urodził się **ADAM KRZYŻANOWSKI** (zm. 29 I 1963), historyk, prawnik, ekonomista, profesor UJ, teoretyk polskiego libertarianizmu - skrajnej wersji liberalizmu, aktywny uczestnik życia publicznego.
140. rocznica urodzin
- 20 I 1873 Urodził się **JOHANNES VILHELM JENSEN** (zm. 25 IX 1950), duński poeta i prozaik, eseista, jeden z najważniejszych przedstawicieli realizmu jutlandzkiego, autor m.in. powieści *Upadek króla*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1944 r.
140. rocznica urodzin
- 20 I 1993 Zmarł **ADAM SIEMASZKO** (ur. 1905), karykaturzysta, autor plakatów propagandowych z czasów wojny i okupacji, najbardziej znanego *Do broni! Zwarc i zjednoczeni zwyciężymy wroga!*
20. rocznica śmierci
- 20 I 1993 Zmarła **AUDREY HEPBURN** (ur. 4 V 1929), amerykańska aktorka filmowa, niezapomniana odtwórczyni jednej z najbardziej znanych ról w historii kina amerykańskiego w filmie *Śniadanie u Tiffany'ego*, zdobywczyni Oscara za rolę w filmie *Rzymskie wakacje*.
20. rocznica śmierci
- 21 I 1963 Zmarł **STANISŁAW GRZESIUK** (ur. 6 V 1918), prozaik, pamiętnikarz, popularny wykonawca warszawskich ballad podwórkowych, autor wspomnień obozowych.
50. rocznica śmierci
95. rocznica urodzin
- 22 I 1863 Wybuch **powstania styczniowego** w Polsce, największego polskiego powstania narodowego przeciw Rosji, zakończonego militarną klęską Polaków.
150. rocznica
- 22 I 1788 Urodził się **GEORGE GORDON BYRON** (zm. 19 IV 1824), angielski poeta i dramaturg, najbardziej wpływowego pisarz epoki romantyzmu, autor powieści poetyckich i poematów dygresyjnych, m.in. *Giaur*, *Don Juan*.
225. rocznica urodzin
- 22 I 1953 Urodził się **JIM JARMUSH**, amerykański reżyser filmowy, scenarzysta, aktor i muzyk, jeden z najciekawszych reżyserów filmów niezależnych, m.in. nietypowego dramatu psychologicznego *Nieustające wakacje*.
60. rocznica urodzin

- 22 I 1993 Zmarł **ABE KŌBŌ** (*jap.* 安部公房), właśc. Kimifusa Abe; (ur. 7 III 1924), japoński prozaik i dramaturg, uważany za czołowego reprezentanta japońskiego modernizmu powojennego, jeden z najbardziej innowacyjnych autorów w powojennej Japonii, autor m.in. *Kobiety z wydm*.
20. rocznica śmierci
- 23 I 1783 Urodził się **STENDHAL**, właśc. Marie Henri Beyle (zm. 23 III 1842), francuski pisarz romantyk, prekursor realizmu w literaturze, krytyk sztuki, twórca powieści-zwierciadła *Czerwone i czarne*.
230. rocznica urodzin
- 23 I 1793 Drugi rozbiór Polski z udziałem Rosji i Prus.
220. rocznica
- 23 I 1953 **Rozpoczęcie regularnej emisji TVP1** polskiej publicznej stacji telewizyjnej (Programu Pierwszego Telewizji Polskiej).
60. rocznica
- 25 I 1948 Urodził się **WOJCIECH MANN**, dziennikarz muzyczny, autor tekstów piosenek, współpracujący na stałe z Programem III Polskiego Radia.
65. rocznica urodzin
- 25 I 1913 Urodził się **WITOLD LUTOSŁAWSKI** (zm. 7 II 1994), dyrygent, twórca muzyki współczesnej, również muzyki filmowej.
100. rocznica urodzin
- 27 I 1983 Zmarł **LOUIS de FUNÈS** (ur. 31 VII 1914), francuski reżyser filmowy i aktor komediowy pochodzenia hiszpańskiego, niezapomniany żandarm z serii komediowej, m.in. *Żandarm z Saint-Tropez*, *Żandarm się żeni*.
30. rocznica śmierci
- 28 I 1933 Urodził się **KRZYSZTOF TEODOR TOEPLITZ**, dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, felietonista, publicysta, krytyk filmowy, autor scenariuszy filmowych, m.in. serialu *Czterdziestolatek*, sztuk teatralnych i programów telewizyjnych.
80. rocznica urodzin
- 29 I 1913 Otwarcie **Teatru Polskiego** w Warszawie.
100. rocznica
- 29 I 1978 Zmarł **STANISŁAW DYGAT** (ur. 5 XII 1914), prozaik, felietonista, tłumacz, dramaturg, scenarzysta filmowy, autor *Jeziora Bodeńskiego*.
35. rocznica śmierci

31 I 1933 Zmarł **JOHN GALSWORTHY** (ur. 14 VIII 1867), angielski powieściopisarz i dramaturg, przedstawiciel realizmu krytycznego, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1932 r., autor wielotomowej powieści rzeki *Saga rodu Forsyte'ów*.
80. rocznica śmierci

LUTY

1918 Zmarł **TADEUSZ MICIŃSKI** (ur. 9 XI 1873), prozaik i poeta młodopolski, jeden z czołowych pisarzy polskiego ekspresjonizmu, prekursor surrealizmu, przyjaciel Witkacego, autor poematów prozą, powieści mistycznych, m.in. *Nietota. Księga tajemna Tatr*.
95. rocznica śmierci

1 II 2003 Katastrofa wahadłowca **Columbia** podczas powrotu z przestrzeni kosmicznej.
10. rocznica

2 II 1863 Urodziła się **MARIA RODZIEWICZÓWNA** (zm. 16 XI 1944), powieściopisarka, autorka powieści i nowel z życia poleskiego ziemiaństwa, m.in. *Straszny dziadunio*.
150. rocznica urodzin

2 II 1933 Urodził się **RYSZARD BER** (zm. 27 maja 2004), reżyser filmowy, telewizyjny i teatralny, scenarzysta, reżyser wielu utworów Stanisława Grochowiaka i Jarosława Abramowa-Neverlego.
80. rocznica urodzin

3 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z RAKIEM

3 II 1468 Zmarł **JAN GUTENBERG**, właśc. Johannes Gensfleisch zum Gutenberg (ur. ok. 1394 lub 1399), moguncki mincerz, wynalazca druku, twórca pierwszej przemysłowej metody druku na świecie.
545. rocznica śmierci

3 II 1893 Zmarł we Francji **TEOFIL LENARTOWICZ** (ur. 27 II 1822), poeta, rzeźbiarz, krytyk sztuki, etnograf, konspirator i poeta romantyczny, współpracownik Oskara Kolberga, twórca wierszy patriotycznych i religijnych opartych na folklorze mazowieckim.
120. rocznica śmierci

4 II 1943 Urodziła się **WANDA RUTKIEWICZ**, alpinistka, zaginęła podczas wyprawy w Himalajach 10/11 V 1992.
70. rocznica urodzin

- 5 II 1893 Urodził się **ROMAN INGARDEN** (zm. 14 VI 1970), filozof, estetyk, teoretyk literatury, profesor uniwersytecki, autor szkiców z teorii literatury, szkiców filozoficznych, *Krótkiej książeczki o człowieku*.
120. rocznica urodzin
- 5 II 1993 Zmarł **ROMAN ARTYMOWSKI** (ur. 11 VIII 1919), malarz, grafik i pedagog, jeden z przedstawicieli abstrakcjonizmu w polskiej sztuce powojennej, twórca polichromii na warszawskim Starym i Nowym Mieście.
20. rocznica śmierci
- 6 II 1918 Zmarł **GUSTAV KLIMT** (ur. 14 VII 1862), austriacki malarz i grafik, symbolista, wybitny przedstawiciel secesji, przywódca wiedeńskiego modernizmu, autor m.in. *Pocałunku*, tryptyku *Drzewo życia*.
95. rocznica śmierci
- 6 II 1793 Zmarł **CARLO GOLDONI** (ur. 25 II 1707), związany z Wenecją, z zawodu prawnik, włoski komediopisarz, autor komedii *Awantura w Chioggi*, *Sługa dwóch panów*.
220. rocznica śmierci
- 8 II 1828 Urodził się **JULES VERNE** (zm. 24 III 1905), francuski pisarz, dramaturg, działacz społeczny, jeden z pionierów gatunku science fiction, autor m.in. *Dwudziestu tysięcy mil podmorskiej żeglugi*, *Podróży do wnętrza Ziemi*.
185. rocznica śmierci
- 8 II 1958 Zmarł **ZBIGNIEW PRONASZKO** (ur. 27 V 1885), malarz, rzeźbiarz, scenograf, jeden z założycieli grupy Formistów, twórca dzieł nawiązujących do kubizmu i polskiej sztuki ludowej, m.in. *Popiersie T. Czyżewskiego*.
55. rocznica śmierci
- 8 II 1813 Zmarł **TADEUSZ CZACKI** (ur. 28 VIII 1765), historyk, współtwórca Konstytucji 3 Maja, współtwórca hydrograficznej Mapy Polski i Litwy, współzałożyciel warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, twórca Liceum Krzemienieckiego.
200. rocznica śmierci
- 9 II 1848 Urodził się **PIOTR CHMIELOWSKI** (zm. 22 IV 1904), krytyk i historyk literatury, publicysta i pedagog, pozytywista, autor wielu rozpraw teoretycznych, artykułów programowych, monografii.
165. rocznica urodzin

10 II 1898 Urodził się **BERTOLT BRECHT** (zm. 14 VIII 1956), niemiecki dramaturg, reżyser teatralny, teoretyk teatru, autor sztuk m.in. *Matka Courage i jej dzieci*, *Opera za 3 grosze*.

115. rocznica urodzin

10 II 1923 Zmarł **WILHELM CONRAD RÖNTGEN**, właśc. W. C. Roentgen (ur. 27 III 1845), fizyk niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1901 r. za odkrycie i badania promieni X.

90. rocznica śmierci

10 II 2003 Zmarł **ANTONI CZUBIŃSKI** (ur. 22 XI 1928), historyk i uczonek, związany z Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu, autor m.in. *Historii powszechnej XX wieku*.

10. rocznica urodzin

11 II 1978 Zmarł **HARRY MARTINSON** (ur. 6 V 1904), poeta, powieściopisarz, eseista, dramaturg i malarz szwedzki, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1974 r., autor m.in. *Drogi do Klockrike*.

35. rocznica śmierci

11 II ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH

12 II 1933 Zmarł **WŁADYSŁAW KOŚCIELSKI** (ur. 1886), poeta, wydawca, tłumacz, założyciel Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska” w Warszawie, autor zbioru liryków *U brzegu ciszy*.

80. rocznica śmierci

12 II 1798 Zmarł **STANISŁAW AUGUST PONIATOWSKI** (ur. 17 I 1732), ostatni król Polski w latach 1764–1795, wielki mecenas nauki, sztuki i literatury, organizator obiadów czwartkowych skupiających uczonych, pisarzy, poetów, za jego panowania Polska utraciła suwerenność.

215. rocznica śmierci

12 II 1978 Zmarł **WIESŁAW DYMNY** (ur. 25 II 1936), poeta, satyryk, scenarzysta filmowy, współzałożyciel Kabaretu „Piwnica pod Baranami”.

35. rocznica śmierci

12 II 1953 Urodził się **JAN KIDAWA-BŁOŃSKI**, reżyser, scenarzysta i producent filmowy, zdobywca Złotych Lwów za film *Różyczka*, twórca *Skazanego na bluesa*.

60. rocznica urodzin

- 13 II 1883 Zmarł **RICHARD WAGNER** (ur. 22 V 1813), niemiecki kompozytor i teoretyk muzyki okresu romantyzmu, wybitny twórca muzyki operowej opartej na starogermańskich legendach, m.in. *Walkiria*, *Pierścień Nibelunga*.
130. rocznica śmierci
200. rocznica urodzin
- 14 II DZIEŃ ZAKOCHANYCH. WALENTYNKI**
- 15 II 1833 Prapremiera komedii *Śluby panięskie* Aleksandra Fredry we Lwowie.
180. rocznica
- 15 II 1988 Zmarł **RICHARD FEYNMAN** (ur. 11 V 1918), amerykański fizyk, jeden z głównych twórców elektrodynamiki kwantowej, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w 1965 r.
25. rocznica śmierci
95. rocznica urodzin
- 16 II 1758 Urodził się **JULIAN URSYN NIEMCEWICZ** (zm. 21 V 1841), pisarz, dramaturg, poeta, pamiętnikarz, wolnomularz, działacz Stronnictwa Patriotycznego, autor m.in. komedii politycznej *Powrót posła*.
255. rocznica urodzin
- 16 II 1983 Zmarła **KAZIMIERA IŁŁAKOWICZÓWNA** (ur. 19 VIII 1892), poetka, prozaik, dramaturg i tłumaczka młodopolska tworząca w dwudziestolecie międzywojennym i współczesności, autorka tomików wierszy m.in. *Ikarowe loty*.
30. rocznica śmierci
- 16 II 2003 Zmarł **EDWARD CZERNY**, właśc. Eberhard Czerny, pseud. La Strado (ur. 11 VI 1917), polski kompozytor, dyrygent i aranżer, jeden z twórców Festiwalu w Sopocie, Opolu i Kołobrzegu.
10. rocznica śmierci
- 17 II 1673 Zmarł **MOLIÈRE**, właśc. Jean Baptiste Poquelin (ur. 15 I 1662), francuski komediopisarz, uznawany za najwybitniejszego w historii literatury francuskiej, aktor, dyrektor teatru, twórca m.in. *Świętoszka*, *Skapca*.
340. rocznica śmierci
- 19 II 1473 Urodził się **MIKOŁAJ KOPERNIK** (zm. 24 V 1543), astronom, matematyk, lekarz, twórca heliocentrycznej teorii Wszechświata, autor dzieła *De revolutionibus orbium coelestium (O obrotach sfer niebieskich)*.
540. rocznica urodzin
470. rocznica śmierci

20 II 1948 Urodził się **RADOSŁAW PIWOWARSKI**, reżyser i scenarzysta, aktor filmowy, twórca filmów m.in. *Jan Serce*, *Kochankowie mojej mamy*, także seriali telewizyjnych *Szpilki na Giewoncie*.

65. rocznica urodzin

20 II 2003 Zmarł **JAN JÓZEF SZCZEPAŃSKI** (ur. 12 I 1919), pisarz reporter, eseista, scenarzysta filmowy i tłumacz, podróżnik, autor m.in. zbioru esejów *Przed nieznanym trybunałem*.

10. rocznica śmierci

20 II 2003 Zmarł **JERZY PASSENDORFER** (ur. 8 IV 1923), reżyser filmowy, znany z filmów o tematyce okupacyjno-wojennej oraz popularnego serialu telewizyjnego *Janosik*.

10. rocznica śmierci

21 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ JĘZYKA OJCZYSTEGO

22 II 1788 Urodził się **ARTHUR SCHOPENHAUER** (zm. 21 IX 1860), niemiecki filozof, przedstawiciel pesymizmu w filozofii, twórca m.in. koncepcji fenomenu, autor dzieł *O wolności ludzkiej woli*, *Świat jako wola i przedstawienie*.

225. rocznica urodzin

22 II 1898 Urodził się **KAROL BUNSCH** (zm. 24 XI 1987), powieściopisarz, autor powieści historycznych o początkach państwa polskiego publicysta i tłumacz literatury angielskiej oraz niemieckiej, autor cyklu *Powieści piastowskie*.

115. rocznica urodzin

22 II 1983 Zmarł **MIECZYŚLAW JASTRUN**, pierw. Agatstein (ur. 29 X 1903), poeta, prozaik, eseista, tłumacz, autor opowieści *Strumień światła*, liryki refleksyjno-filozoficznej i moralistycznej *Inna młodość*, *Strumień i milczenie*.

30. rocznica śmierci

110. rocznica urodzin

23 II 1903 Urodził się **ANTONI UNIECHOWSKI** (zm. 28 V 1976), rysownik, malarz, plakacista, scenograf filmowy i teatralny, ilustrator wielkich dzieł literackich m.in. *Potopu* Henryka Sienkiewicza, *Monachomachii* Ignacego Krasickiego.

110. rocznica urodzin

23 II 1938 Urodził się **JIŘI MENZEL**, czeski reżyser filmowy, scenarzysta i aktor, laureat Oscara za film *Pociągi pod specjalnym nadzorem*.

75. rocznica urodzin

- 24 II 1833 Otwarcie Teatru Wielkiego w Warszawie.
180. rocznica
- 24 II 1928 Powołanie Biblioteki Narodowej w Warszawie.
85. rocznica
- 25 II 1983 Zmarł **TENNESSEE WILLIAMS**, właśc. Thomas Lanier Williams (ur. 26 III 1914), amerykański dramaturg, prozaik i poeta, jeden z najważniejszych dramatopisarzy XX w., autor sztuk m.in. *Tramwaj zwany pożądaniem*, *Kotka na gorącym blaszanym dachu*.
30. rocznica śmierci
- 27 II 1913 Urodził się **IRWIN SHAW**, właśc. Irwin Gilbert Shamforoff (zm. 16 V 1984), amerykański dramaturg, scenarzysta i pisarz, autor powieści m.in. *Młode lwy*, bestselleru *Pogoda dla bogaczy*.
100. rocznica urodzin
- 28 II 1533 Urodził się **MICHEL EYQUEM DE MONTAIGNE** (zm. 13 IX 1592), francuski pisarz i filozof humanista, jeden z głównych przedstawicieli renesansu, uważany za twórcę eseju, autor dzieła *Essais (Próby)*.
480. rocznica urodzin

MARZEC

- 1 III 1938 Zmarł **WŁADYSŁAW GRABSKI**, ekonomista, historyk, premier i minister skarbu w latach 1923-1925, autor reformy walutowej przeprowadzonej w 1924 r.
75. rocznica śmierci
- 2 III 1333 Zmarł **WŁADYSŁAW ŁOKIETEK** (ur. między 3 marca 1260 a 19 stycznia 1261), książę wielkopolski i pomorski, pierwszy władca Polski koronowany w Krakowie, w katedrze wawelskiej w 1320 r.
680. rocznica śmierci
- 3 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PISARZY**
- 4 III 1678 Urodził się **ANTONIO VIVALDI** (zm. 28 VII 1742), włoski kompozytor i skrzypek, ksiądz katolicki, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli muzyki późnego baroku, autor kilkuset koncertów, symfonii, sonat m.in. *Le Quattro Stagioni (Cztery pory roku)*.
335. rocznica urodzin
- 5 III 1953 Zmarł **SIERGIEJ S. PROKOFJEW** (ur. 23 IV 1891), rosyjski kompozytor, pianista, twórca muzyki operowej i baletowej, kameralnej, pieśni i kantat, m.in. *I Symfonii D-dur „Klasycznej”*, baletów *Romeo i Julia*, *Kopciuszek*.
60. rocznica śmierci

- 5 III 1908 Urodził się **TEODOR PARNICKI** (zm. 5 XII 1988), pisarz, dyplomata, autor powieści historycznych m.in. *Srebrne orły*, *Koniec „Zgody Narodów”*.
105. rocznica urodzin
25. rocznica śmierci
- 6 III 1928 Urodził się **GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ**, kolumbijski pisarz, jeden z najwybitniejszych twórców tzw. realizmu magicznego, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1982 r., autor m.in. *Stu lat samotności*, *Miłości w czasach zarazy*.
85. rocznica urodzin.
- 6 III 1973 Zmarła **PEARL BUCK** (ur. 26 VI 1892), amerykańska pisarka, córka duchownego prezbiteriańskiego, działaczka w dziedzinie praw człowieka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1938 r., autorka m.in. *Spowiedzi Chinki*.
40. rocznica śmierci
- 6 III 1948 Urodził się **ZBIGNIEW GÓRNY**, dyrygent, kompozytor muzyki filmowej, dyrygent Orkiestry Rozrywkowej Polskiego Radia i Telewizji, następnie Górny Orchestra.
65. rocznica urodzin
- 6 III 2003 Zmarł **ANTONI MĄCZAK** (ur. 30 III 1928), wybitny historyk Polski okresu powojennego, autor prac z zakresu historii Polski i Europy, zwłaszcza historii gospodarczej, politycznej i społecznej, m.in. *Historia gospodarcza Polski do 1939 r.*
10. rocznica śmierci
- 8 III MIEDZYNARODOWY DZIEŃ KOBIET**
- 8 III 1223 Zmarł **bl. WINCENTY KADŁUBEK** (ur. ok. 1150), błogosławiony Kościoła katolickiego, biskup krakowski, autor łacińskiej *Kroniki polskiej*, kroniki dziejów Polski od czasów legendarnych do roku 1202.
790. rocznica śmierci
- 8 III 1878 Urodził się **JAN SZCZEPKOWSKI** (zm. 17 II 1964), rzeźbiarz o własnym stylu sztuki kubizującej z elementami sztuki ludowej, uczeń Jacka Malczewskiego, twórca m.in. dziewięciu gipsowych głów-karykatur wykonanych dla kabaretu „Zielony Balonik”.
135. rocznica urodzin

- 8 III 1968 Wiece studencki na Uniwersytecie Warszawskim, który zapoczątkował tzw. **wydarzenia marcowe** - kryzys polityczny spowodowany demonstracjami studenckimi również w Gdańsku i Krakowie przeciw ograniczeniom swobód demokratycznych przez władze PRL.
45. rocznica
- 13 III 1943 Początek dwudniowej likwidacji, utworzonego w 1941 r. getta krakowskiego.
70. rocznica
- 15 III 1993 Zmarł **ANTHONY BOWLES** (ur. 18 IX 1931), brytyjski kompozytor, reżyser musicali, m.in. *Jesus Christ Superstar*, *Evita*.
20. rocznica śmierci
- 15 III 1903 Urodził się **JÓZEF CZECHOWICZ** (zm. 9 IX 1939), poeta awangardowy dwudziestolecia międzywojennego, aktywny uczestnik życia literackiego Lublina, autor tomików poezji m.in. *Ballada z tamtej strony*.
110. rocznica urodzin
- 16 III 1928 Urodził się **ALEKSANDER ŚCIBOR-RYLSKI** (zm. 3 IV 1983), prozaik, reżyser, scenarzysta filmowy, m.in. autor scenariuszy do filmów *Człowiek z żelaza*, *Człowiek z marmuru*.
85. rocznica urodzin
30. rocznica śmierci
- 17 III ŚWIATOWY DZIEŃ MORZA**
- 19 III 1933 Urodził się **PHILIP ROTH**, amerykański powieściopisarz pochodzenia żydowskiego, autor m.in. skandalizującej powieści *Kompleks Portnoya*, *Goodbye, Columbus*.
80. rocznica urodzin
- 19 III 1823 Zmarł **ADAM KAZIMIERZ CZARTORYSKI** (ur. 1 XII 1734) współtwórca Konstytucji 3 Maja, polityk, pisarz, krytyk literacki i teatralny, przedstawiciel obozu reform, mecenas sztuki.
190. rocznica śmierci
- 20 III 1828 Urodził się **HENRYK IBSEN** (zm. 23 V 1906), norweski dramaturg, reżyser, reformator teatru, autor m.in. dramatu *Dzika kaczka*, realistycznej powieści *Nora*.
185. rocznica urodzin
- 20 III 1933 W Dachau utworzono pierwszy w Niemczech obóz koncentracyjny.
80. rocznica

- 20 III** **ŚWIATOWY DZIEŃ INWALIDÓW I LUDZI NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
- 21 III** **ŚWIATOWY DZIEŃ POEZJI**
- 21 III** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z DYSKRYMINACJĄ RASOWĄ**
- 21 III 1993 Rozpoczęcie rządów prezydenckich w Rosji przez **Borysa Jelcyna**, pierwszego w historii tego kraju prezydenta niepodległej Federacji Rosyjskiej.
20. rocznica
- 21 III 1998 Zmarł **JOE ALEX**, właśc. Maciej Słomczyński (ur. 10 IV 1920), tłumacz, prozaik, dramaturg, autor popularnych powieści kryminalnych, m.in. *Zmąconego spokoju Pani Labiryntu, Piekło jest we mnie*.
15. rocznica śmierci
- 22 III** **ŚWIATOWY DZIEŃ WODY**
- 22 III 1948 Urodził się **ANDREW LLOYD WEBBER**, brytyjski kompozytor, producent i reżyser musicali, kompozytor muzyki do najbardziej kasowych w historii musicali: *Koty* i *Upiór w operze*.
65. rocznica urodzin
- 22 III 2008 Zmarł **CACHAO LÓPEZ**, właśc. Israel López (ur. 14 IX 1918), kubański kompozytor, pionier muzyki w stylu mambo.
5. rocznica śmierci
- 24 III 1903 Urodził się **IGOR NEWERLY**, właśc. Igor Abramow-Newerly (zm. 19 X 1987), polski pisarz i pedagog, autor m.in. *Pamiętki z Celulozy*, także autobiograficznej *Zostało z uczyty bogów*.
110. rocznica urodzin
- 24 III 1948 Urodził się **JERZY KUKUCZKA**, taternik, alpinista, zginął podczas wyprawy w Himalajach 26 X 1989.
65. rocznica urodzin
- 25 III 1908 Urodził się **DAVID LEAN** (zm. 16 IV 1991), brytyjski reżyser i producent filmowy, znany z filmów m.in. *Most na rzece Kwai*, *Doktor Żiwago*.
105. rocznica urodzin
- 25 III 1918 Zmarł **CLAUDE DEBUSSY** (ur. 22 VIII 1862), francuski kompozytor, przedstawiciel impresjonizmu muzycznego, twórca muzyki wokalne i instrumentalnej: pieśni, oper, baletów, muzyki orkiestralnej m.in. *Popołudnia fauna*.
95. rocznica śmierci

26 III 1943 **Akcja pod warszawskim Arsenalem**, jedna z najważniejszych akcji zbrojnych Grup Szturmowych Szarych Szeregów, w trakcie której uwolniono harcemistrza Jana Bytnara i dwudziestu innych więźniów politycznych, przewożonych z siedziby Gestapo przy Alei Szucha na Pawiak.

70. rocznica

26 III 1483 Urodził się **RAFAEL**, właśc. Raffaello Santi (zm. 6 VI 1520), włoski malarz i architekt okresu renesansu, znany z licznych przedstawień Madonny m.in. *Madonna Sykstyńska*, *Piękna Ogrodniczka (Madonna z Dzieciątkiem i św. Janem)*.

530. rocznica urodzin

27 III 1968 Zginął **JURIJ GAGARIN** (ur. 9 III 1934), radziecki kosmonauta, pierwszy człowiek w kosmosie w 1961 r., Lotnik Kosmonauta ZSRR.

45. rocznica śmierci

27 III 1963 Urodził się **QUENTIN TARANTINO**, amerykański reżyser, scenarzysta, producent i aktor filmowy, autor scenariusza m.in. do *Pulp Fiction*, *Urodzonych morderców*, reżyser obu części filmu *Kill Bill* z Umą Thurman, mużką artysty, w roli głównej

50. rocznica urodzin

27 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TEATRU

28 III 1868 Urodził się **MAKSIM GORKI**, właśc. Aleksiej Maksimowicz Pieszkow (zm. 18 VI 1936), rosyjski pisarz i dramaturg, wybitna postać rosyjskiego modernizmu, autor dramatów *Na dnie*, powieści *Matka* i opowiadań *Foma Gordiejew*.

145. rocznica urodzin

29 III 1963 Zmarła **POLA GOJAWICZYŃSKA** (ur. 1 IV 1896), powieściopisarka okresu międzywojennego, autorka powieści psychologicznych i społeczno-obyczajowych m.in. *Dziewczęta z Nowolipek*, *Rajska jabłoń*.

50. rocznica śmierci

30 III 1853 Urodził się **VINCENT VAN GOGH** (zm. 29 VII 1890), holenderski malarz postimpresjonistyczny, jeden z największych malarzy w historii, autor licznych autoportretów, pejzaży, portretów i serii *Słoneczników* należących do najbardziej rozpoznawalnych i najdroższych dzieł sztuki na świecie.

160. rocznica urodzin

KWIECIEŃ

- 1 IV 1873 Urodził się **SIERGIEJ RACHMANINOW** (zm. 28 II 1943), rosyjski kompozytor, dyrygent, pianista, twórca utworów orkiestrowych, oper, symfonii m.in. *I Symfonii d-moll, I Koncertu fortepianowego fis-moll*.
140. rocznica urodzin
70. rocznica śmierci
- 1 IV 1923 Urodził się **BOHDAN CZESZKO** (zm. 21 XII 1988), pisarz, felietonista, scenarzysta, publicysta, autor powieści m.in. *Przygoda w kolorach, Powódź* i scenariuszy filmowych.
90. rocznica urodzin
25. rocznica śmierci
- 2 IV 1953 Urodził się **KRZYSZTOF KRAUZE**, reżyser i scenarzysta filmowy, twórca filmów dokumentalnych i fabularnych, Wielokrotnie nagradzany na polskich i zagranicznych festiwalach, twórca filmów *Nowy Jork, czwarta rano, Plac Zbawiciela*.
60. rocznica urodzin
- 4 IV 1968 Został zamordowany **MARTIN LUTHER KING** (ur. 15 I 1929), pastor Kościoła baptystów, działacz na rzecz równouprawnienia, zniesienia dyskryminacji rasowej, laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1964 r.
45. rocznica śmierci
- 4 IV 1883 Urodził się **WŁADYSŁAW SKOCZYLAS** (zm. 8 IV 1934), grafik, malarz, rzeźbiarz i pedagog, uważany za twórcę polskiej szkoły drzeworytu, twórca m.in. zbioru drzeworytów *Teka zbójnicka*.
130. rocznica urodzin
- 6 IV 1528 Zmarł **ALBRECHT DÜRER** (ur. 21 V 1471), niemiecki malarz i grafik, teoretyk sztuki, uważany za najwybitniejszego artystę niemieckiego renesansu, autor kilku *Autoportretów*, wielu portretów m.in. *Portretów matki i ojca*.
485. rocznica śmierci
- 7 IV ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA**
- 8 IV 1973 Zmarł **PABLO PICASSO**, właśc. Pablo Ruiz Blasco (ur. 25 X 1881), hiszpański malarz, grafik, rzeźbiarz i ceramik, współtwórca kubizmu, twórca *Panien z Awinionu*.
40. rocznica śmierci

8 IV 1918 Zmarł **LUCJAN RYDEL** (ur. 17 V 1870), poeta i dramatopisarz okresu Młodej Polski, jego zaślubiny z Jadwigą Mikołajczykówną, córką chłopa z Bronowic stały się tematem dramatu S. Wyspiańskiego *Wesele*, autor dzieła *Betlejem polskie – jasełka*.

95. rocznica śmierci

9 IV 1968 Zmarła **ZOFIA KOSSAK-SZCZUCKA** (ur. 10 VIII 1889), powieściopisarka i publicystka, współinicjatorka Rady Pomocy Żydom „Żegota”, uczestniczka powstania warszawskiego, autorka powieści historycznych m.in. *Złota wolność*, *Krzyżowcy*.

45. rocznica śmierci

9 IV 1553 Zmarł **FRANCOIS RABELAIS** (ur. ok. 1494), francuski pisarz renesansowy, humanista, duchowny i lekarz, przeszedł do historii jako autor jednej książki *Gargantua i Pantagruel*.

460. rocznica śmierci

10 IV 1908 Urodził się **WIKTOR WEINTRAUB** (zm. 14 VII 1988), historyk literatury, dyplomata żydowskiego pochodzenia, autor studiów o kulturze i literaturze staropolskiej i romantycznej m.in. *Stylu Jana Kochanowskiego*.

105. rocznica urodzin

13 IV ŚWIATOWY DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR KATYNIA

15 IV 1843 Urodził się **HENRY JAMES** (zm. 28 II 1916), amerykański pisarz i krytyk literacki, przedstawiciel realizmu psychologicznego, autor m.in. powieści *Portret damy*, noweli *Daisy Miller*.

170. rocznica urodzin

16 IV 1828 Zmarł **FRANCESCO DE GOYA Y LUCIENTES** (ur. 30 III 1754), hiszpański malarz i miedziorytnik, grafik i rysownik okresu romantyzmu, wybitny portrecista, twórca słynnych obrazów *Maja naga* i *Maja ubrana*.

180. rocznica śmierci

18 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY ZABYTKÓW

18 IV 1988 Zmarł **JONASZ KOFTA** (28 XI 1942), poeta, dramaturg, satyryk, piosenkarz, współzałożyciel kabaretów Hybrydy i Pod Egidą, popularnych tekstów piosenek m.in. *Jej portret*, *Samba na rozstanie*, *Śpiewać każdy może*.

25. rocznica śmierci

19 IV 1943 Wybuch powstania w getcie warszawskim.

70. rocznica

- 19 IV 1983 Zmarł **JERZY ANDRZEJEWSKI** (ur. 19 VIII 1909), prozaik, publicysta, felietonista, krytyk literacki, scenarzysta, autor powieści m.in. *Popiół i diament*, *Ład serca*.
30. rocznica śmierci
- 19 IV 1943 Urodził się **EDWARD DWURNIK**, malarz, grafik, twórca kompozycji wieloelementowych, m.in. obrazów *Sierpień*, *Październik*.
70. rocznica urodzin
- 19 IV 1998 Zmarł **OCTAVIO PAZ** (ur. 31 III 1914), meksykański poeta, eseista, krytyk literacki, dziennikarz i dyplomata, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1990 r., autor m.in. esejów *Labirynt samotności*.
15. rocznica śmierci
- 19 IV 1588 Zmarł **PAOLO C. VERONESE** (ur. 1528), włoski malarz, rzeźbiarz, jeden z najwybitniejszych włoskich malarzy renesansowych, twórca dzieł o tematyce religijnej, historycznej i mitologicznej. autor m.in. *Macierzyństwa*, *Trzech ptaków w przestrzeni*.
425. rocznica śmierci
- 21 IV 1923 Urodził się **GUSTAW HOLOUBEK** (zm. 6 III 2008), aktor teatralny i filmowy, reżyser i dyrektor teatrów, m.in. odtwórca pamiętnej roli Gustawa-Konrada w *Dziadach* A. Mickiewicza, inscenizowanych w 1967 r. przez K. Dejmka w Teatrze Narodowym.
90. rocznica urodzin
- 21 IV 2003 Zmarła **NINA SIMONE** (ur. 21 II 1933), właśc. Eunice Kathleen Waymon, amerykańska piosenkarka jazzowa, autorka tekstów i pianistka, znana m.in. z hitu *I Put a Spell on You*.
10. rocznica śmierci
- 22 IV** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZIEMI**
- 23 IV** **ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻKI I PRAW AUTORSKICH**
- 24 IV 1883 Urodził się **JAROSLAV HAŠEK** (zm. 3 I 1923), czeski pisarz, publicysta i satyryk, autor książek o wojaku Szwejku, m.in. *Przygody dobrego wojaka Szwejka podczas wojny światowej*.
130. rocznica urodzin
90. rocznica śmierci
- 24 IV 1333 Koronacja Kazimierza Wielkiego na króla Polski.
680. rocznica
- 24 IV 1928 Urodził się **JERZY TCHÓRZEWSKI**, malarz, grafik, twórca ekspresyjnego malarstwa abstrakcjonistycznego.
85. rocznica urodzin

25 IV 1918 Urodziła się **ELLA FITZGERALD** (zm. 15 VI 1996), amerykańska wokalistka jazzowa, zwana "Pierwszą Damą Piosenki" (ang. *First Lady of Song*), jedna z najwybitniejszych śpiewaczek w historii tego gatunku
95. rocznica urodzin

25 IV 1938 Zmarł **ALEKSANDER ŚWIĘTOCHOWSKI** (ur. 18 I 1849), pisarz, dramaturg, filozof i historyk, aforysta, krytyk, publicysta polityczny, działacz społeczny, autor m.in. autor dramatu *Regina*.
75. rocznica śmierci

26 IV 1898 Urodził się **VICENTE ALEIXANDRE Y MERLO** (zm. 14 XII 1984), hiszpański poeta, przedstawiciel „Pokolenia 27.”, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1977 r., autor m.in. zbioru *W rozległej krainie*.
115. rocznica urodzin

29 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TAŃCA

30 IV 1883 Zmarł **ÉDOUARD MANET** (ur. 23 I 1832), francuski malarz, jeden z najwybitniejszych malarzy XIX wieku, jeden z prekursorów impresjonizmu, twórca obrazów *Śniadanie na trawie*, *Pijący absynt*.
130. rocznica śmierci

MAJ

1 V MIĘDZYNARODOWE ŚWIĘTO PRACY

2 V DZIEŃ FLAGI RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2 V DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ

2 V 1988 **Strajk w Stoczni Gdańskiej** poparty strajkiem okupacyjnym studentów Uniwersytetu Gdańskiego.
25. rocznica

3 V ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA

3 V ŚWIATOWY DZIEŃ WOLNOŚCI PRASY

5 V 1813 Urodził się **SØREN AABYE KIERKEGAARD** (zm. 11 XI 1855), duński filozof, uznawany za jednego z prekursorów filozofii egzystencjalnej, autor dzieł *Albo-albo*, *Bojaźń i drżenie*, *Choroba na śmierć*.
200. rocznica urodzin

7 V 1868 Urodził się **STANISŁAW PRZYBYSZEWSKI** (zm. 23 XI 1927), dramaturg, pisarz, poeta okresu Młodej Polski, legendarna postać europejskiej bohemy, propagator estetyzmu „sztuka dla sztuki”, autor m.in. dramatu *Matka*, manifestu *Confiteor*.

145. rocznica urodzin

7 V 1873 Uroczyste otwarcie Akademii Umiejętności w Krakowie, polskiej instytucji naukowej.

140. rocznica

7 V 1833 Urodził się **JOHANNES BRAHMS** (zm. 3 IV 1897), niemiecki kompozytor i pianista okresu romantyzmu, twórca utworów orkiestrowych, muzyki instrumentalnej, m.in. *Koncertu skrzypcowego D-dur op. 77*, jednego z największych arcydzieł literatury skrzypcowej.

180. rocznica urodzin

8 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZWYCIĘSTWA

8 V 1873 Zmarł **JOHN STUART MILL** (ur. 10 V 1806), angielski filozof i ekonomista, przedstawiciel utylitaryzmu i naturalizmu, teoretyk i piewca liberalizmu demokratycznego, współautor *Poddaństwa kobiet*, będącego krytyką nierówności płci.

140. rocznica śmierci

8 V 1828 Urodził się **JEAN HENRI DUNANT** (zm. 30 X 1910), szwajcarski filantrop, współtwórca Czerwonego Krzyża, laureat pierwszej Pokojowej Nagrody Nobla w 1901 r.

185. rocznica urodzin

8 V DZIEŃ BIBLIOTEKARZA I BIBLIOTEK

8 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZWYCIĘSTWA

8 V 1903 Zmarł **PAUL GAUGUIN** (ur. 7 VI 1848), malarz, grafik, rzeźbiarz, przedstawiciel francuskiego postimpresjonizmu, twórca m.in. znanego dzieła malarskiego *Skąd przychodzimy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?*

110. rocznica śmierci

165. rocznica urodzin

9 V ŚWIĘTO UNII EUROPEJSKIEJ

11 V 1943 Urodził się **JAN ENGLERT**, aktor, reżyser teatralny, pedagog, profesor Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, aktor scen warszawskich, twórca aktorskich kreacji w kilkudziesięciu filmach począwszy od debiutu w roli Zefira w filmie *Kanał* w 1957 r.

70. rocznica urodzin

- 12 V 2008 Zmarła **IRENA SENDLEROWA** (ur. 15 II 1910), polska działaczka społeczna, organizatorka akcji przemykania dzieci żydowskich z getta warszawskiego, członek Rady Pomocy Żydom, uhonorowana medalem Sprawiedliwa Wśród Narodów Świata
5. rocznica śmierci
- 14 V 1998 Zmarł **FRANK SINATRA**, właśc. Francis Albert Sinatra (ur. 12 XII 1915), amerykański piosenkarz i aktor, uważany za jednego z najlepszych wokalistów wszech czasów, do jego najbardziej znanych utworów należą *New York, New York, My Way*.
15. rocznica śmierci
- 14 V 1928 Urodził się **WŁADYSŁAW HASIOR** (zm. 14 VII 1999), artysta rzeźbiarz, malarz, scenograf, doctor honoris causa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, związany z Podhalem, twórca m.in. rzeźby plenerowej *Płomienne ptaki* w Koszalinie.
85. rocznica urodzin
- 15 V 1913 Urodził się **JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI**, właśc. Zdzisław Antoni Jeziorański (zm. 20 I 2005), publicysta, pisarz, kurier i emisariusz Rządu RP na emigracji, działacz społeczny, dziennikarz i żołnierz AK, Kawaler Orderu Orła Białego.
100. rocznica urodzin
- 15 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ RODZINY**
- 17 V 1933 Urodził się **JAROSŁAW ABRAMOW-NEWERLY**, dramaturg, satyryk, aktor, kompozytor, autor tekstów piosenek, słuchowisk radiowych, dziennikarz., autor m.in. *Lwów mojego podwórka*, tekstu piosenki *Bohdan, trzymaj się*.
80. rocznica urodzin
- 17 V ŚWIATOWY DZIEŃ TELEKOMUNIKACJI**
- 18 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZEÓW**
- 21 V ŚWIATOWY DZIEŃ RÓŻNORODNOŚCI KULTUROWEJ**
- 22 V DZIEŃ PRAW ZWIERZĄT**
- 23 V 1883 Zmarł **CYPRIAN KAMIL NORWID** (ur. 24 IX 1821), poeta, dramaturg, malarz, rzeźbiarz, rysownik, eseista i filozof okresu romantyzmu, autor wierszy *Bema pamięci żałobny rapsod*, *W Weronie*, cyklów prozy *Czarne kwiaty*.
130. rocznica śmierci

23 V 1998 Zmarł **TONY HALIK**, właśc. Mieczysław Sędzimir Antoni Halik (ur. 24 I 1921), podróżnik, dziennikarz, twórca filmów przyrodniczych.
15. rocznica śmierci

24 V 1878 Urodziła się **HELENA MNISZKÓWNA** (zm. 18 III 1943), powieściopisarka, nowelistka, autorka romansów z życia wyższych sfer, m.in. *Trędowatej*, *Ordynata Michorowskiego*.
135. rocznica urodzin
70. rocznica śmierci

26 V 1998 Oddanie do użytku pierwszego w Polsce metra – stacji Centrum w Warszawie.
15. lat temu

26 V DZIEŃ MATKI

29 V 1958 Zmarł **JUAN RAMON JIMÉNEZ** (ur. 23 XII 1881), hiszpański poeta, krytyk literacki, twórca poszukujący i awangardowy, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1956 r., autor m.in. *Nenufarów*, *Labiryntu*.
55. rocznica śmierci

30 V 1778 Zmarł **VOLTAIRE**, właśc. Francois-Marie Arouet (ur. 21 XI 1694), francuski poeta, dramaturg, prozaik, współpracownik *Wielkiej Encyklopedii Francuskiej*.
235. rocznica śmierci

31 V ŚWIATOWY DZIEŃ ROZWOJU KULTURALNEGO

CZERWIEC

1 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ DZIECKA

1 VI DZIEŃ LASU I ZADRZEWIEN

1 VI 1983 Zmarła **ANNA SEGHERS**, właśc. Netty Radvanyi (ur. 19 XI 1900), niemiecka pisarka, działaczka społeczna i polityczna, autorka znanej powieści *Siódmy krzyż*.
30. rocznica śmierci

1 VI 2008 Zmarł **YVES SAINT LAURENT** (ur. 1 VIII 1936), francuski projektant mody, kreator, twórca wielkiego imperium, domu mody Yves Saint Laurent.
5. rocznica śmierci

- 3 VI 1963 Zmarł papież **bl. JAN XXIII**, właśc. Angelo Giuseppe Roncalli (ur. 25 XI 1881), błogosławiony Kościoła katolickiego, inicjator Soboru Watykańskiego II, który wprowadził m.in. nową formułę mszy świętej, ekumenizm.
50. rocznica śmierci
- 3 VI 1793 Urodził się **ANTONI MALCZEWSKI** (zm. 2 V 1826), poeta, zaliczany do szkoły ukraińskiej polskiego romantyzmu, alpinista, zdobywca Mont Blanc, autor pierwszej polskiej romantycznej powieści poetyckiej *Maria*.
220. rocznica urodzin
- 5 VI ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODOWISKA**
- 5 VI 1898 Urodził się **FEDERICO GARCIA LORCA** (zm. 19 VIII 1936), hiszpański poeta, dramaturg, pianista i kompozytor, sztandarowy przedstawiciel Pokolenia 27, reżyser teatralny i aktor, autor głośnych sztuk *Mariana Pineda*, *Krwawe gody*.
115. rocznica urodzin
- 6 VI 1903 Urodził się **ARAM CHACZATURIAN** (zm. 1 V 1978), ormiański kompozytor, dyrygent i pedagog, z wykształcenia biolog, do jego najbardziej znanych dzieł należą *Taniec z szablami* z baletu *Gajane* oraz *Adagio* z baletu *Spartakus*.
110. rocznica urodzin
- 9 VI 1953 Zmarł **UGO BETTI** (ur. 4 II 1892), włoski pisarz i poeta, scenarzysta filmowy, dramaturg, twórca dramatów o problematyce moralnej oraz poezji refleksyjnej i opowiadań, m.in. *La Padrona*, *Il diluvio*.
60. rocznica śmierci
- 12 VI 2003 Zmarł **ELDRED GREGORY PECK** (ur. 5 IV 1916), amerykański aktor filmowy, laureat Oscara dla najlepszego aktora, razem z Audrey Hepburn uznani za najgorętszą parę ekranową Hollywood za film *Rzymskie wakacje*.
10. rocznica śmierci
- 14 VI 1968 Zmarł **SALVATORE QUASIMODO** (ur. 20 VIII 1901), włoski pisarz, poeta, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1959 r., autor m.in. dzieła *Życie nie jest snem*.
45. rocznica śmierci
- 14 VI 1933 Urodził się **JERZY KOSIŃSKI**, pseud. Joseph Novak (zm. 5 V 1991), amerykański pisarz polskiego pochodzenia, z rodziny żydowskiej, autor m.in. *Malowanego ptaka*, *Kroków*, które przyniosły mu światowy rozgłos.
80. rocznica urodzin

- 16 VI 1963 Uruchomienie pierwszego lasera w Polsce, w Instytucie Fizyki PAN w Warszawie.
50. lat temu
- 17 VI 1983 Zmarł **MIRON BIAŁOSZEWSKI** (ur. 30 VI 1922), poeta, prozaik i aktor teatralny, przedstawiciel poezji lingwistycznej, pomysłodawca i współtwórca amatorskiego, eksperymentalnego Teatru Osobnego, autor *Obrotów rzeczy, Rachunku zachciankowego*.
30. rocznica śmierci
- 19 VI 1963 Odbył się Pierwszy Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu.
50. rocznica
- 19 VI 1963 **WALENTINA TIERESZKOWA** (ur. 6 III 1937), radziecka kosmonautka, jako pierwsza kobieta na świecie odbyła lot po orbicie okołozemskiej.
50. rocznica
- 19 VI 1993 Zmarł **WILLIAM GOLDING** (ur. 19 IX 1911), brytyjski pisarz, poeta, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1983 r., najbardziej znany z powieści *Władca much*.
20. rocznica śmierci
- 19 VI 1623 Urodził się **BLAISE PASCAL** (zm. 19 VIII 1662), francuski filozof, pisarz, matematyk, fizyk, autor *Prowincjałków, Myśli*, nazwę Pascal w uznaniu za jego dokonania naukowe nadano jednostce ciśnienia układu SI, językowi programowania oraz prawu Pascala.
390. rocznica urodzin
- 20 VI ŚWIATOWY DZIEŃ UCHODŹCY**
- 20 VI 1958 Zmarł **KURT ALDER** (ur. 10 VII 1902 w Königshütte, obecnie Chorzów), śląski profesor nauk chemicznych, laureat Nagrody Nobla z chemii w 1950 r.
55. rocznica śmierci
- 20 VI 1793 Urodził się **ALEKSANDER FREDRO** (zm. 15 VII 1876), komediopisarz, pamiętnikarz, poeta epoki romantyzmu, autor m.in. *Zemsty, Ślubów panieńskich*, wspomnień *Trzy po trzy*.
220. rocznica urodzin
- 21 VI 1918 Zmarł **EDWARD ABRAMOWSKI** (ur. 17 VIII 1868), filozof, socjolog i psycholog, myśliciel polityczny, bliski przyjaciel Stefana Żeromskiego, pierwowzór Szymona Gajowca w powieści *Przedwiośnie*.
95. rocznica śmierci

21 VI 1908 Zmarł **NIKOLAJ RIMSKI-KORSAKOW** (ur. 18 III 1844), rosyjski kompozytor epoki romantyzmu, twórca oper *Złoty kogucik*, utworów kameralnych, pieśni, baletu *Szeherazada*.

105 rocznica śmierci

22 VI 1898 Urodził się **ERICH MARIA REMARQUE**, właśc. Erich Paul Remark (zm. 25 XI 1970), niemiecki pisarz, scenarzysta, autor powieści pacyfistycznych *Na Zachodzie bez zmian* i *Łuk triumfalny*.

115. rocznica urodzin

25 VI 1903 Urodził się **GEORGE ORWELL**, właśc. Eric Arthur Blair (zm. 21 I 1950), angielski pisarz i publicysta, uznawany za najlepszego kronikarza angielskiej kultury XX wieku, autor futurystycznej powieści *Rok 1984* i satyrycznej opowieści *Folwark zwierzęcy*.

110. rocznica urodzin

26 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z NARKOMANIĄ

LIPIEC

1 VII ŚWIATOWY DZIEŃ ARCHITEKTURY

2 VII 1778 Zmarł **JEAN JACQUES ROUSSEAU** (ur. 28 VI 1712), francuski filozof, pisarz, wybitny przedstawiciel oświecenia, twórca koncepcji swobodnego wychowania, autor rozpraw, traktatów m.in. *Nowej Heloizy*.

235. rocznica śmierci

2 VII 1923 Urodziła się **WISŁAWA SZYMBORSKA**, poetka, felietonistka, krytyk literacki, laureatka literackiej Nagrody Nobla w 1996 r., autorka wielu tomików poezji m.in. *Wołanie do Yeti*, *Dwukropek*.

90. rocznica urodzin

3 VII 1883 Urodził się **FRANZ KAFKA** (zm. 3 VI 1924), austriacki pisarz pochodzenia żydowskiego, prekursora literatury nurtu egzystencjalizmu, autor opowiadań m.in. *Przemiana*, powieści *Proces*, *Zamek*.

130. rocznica urodzin

4 VII 1848 Zmarł **FRANÇOIS RENÉ DE CHATEAUBRIAND** (ur. 4 IX 1768), francuski pisarz, polityk i dyplomata, przedstawiciel wczesnego romantyzmu francuskiego, autor *Pamiętników zza grobu*, *Atali*.

165. rocznica śmierci

245. rocznica urodzin

4 VII 2003 Zmarł **BARRY WHITE** (ur. 12 IX 1944), amerykański piosenkarz, producent muzyczny i twórca tekstów piosenek, znany głównie z hitów soulowych i disco m.in. *You're The First, The Last* oraz *My Everything, I've Got So Much To Give*.

10. rocznica śmierci

6 VII 1893 Zmarł **GUY DE MAUPASSANT** (ur. 5 VIII 1850), francuski powieściopisarz, przedstawiciel naturalizmu i dekadentyzmu, uznany za mistrza zwięzłej, minimalistycznej formy, autor noweli *Baryleczka*.

120. rocznica śmierci

8 VII 1908 Zmarł **KONRAD PRÓSZYŃSKI**, pseud. Kazimierz Promyk (ur. 19 II 1851), pisarz, wydawca, księgarz, autor pierwszego nowoczesnego elementarza oraz *Obrazkowej nauki czytania i pisania*, zwolennik pracy organicznej i upowszechniania czytelnictwa na wsi.

105. rocznica śmierci

11 VII ŚWIATOWY DZIEŃ LUDNOŚCI

12 VII 1908 Urodził się **ERYK LIPIŃSKI** (zm. 27 IX 1991), grafik, karykaturzysta, autor plakatów, ilustracji książkowych, tekstów kabaretowych i felietonów, współzałożyciel i redaktor „Szpilek”.

105. rocznica urodzin

14 VII 1903 Urodził się **IRVING STONE** (zm. 26 VIII 1989), amerykański pisarz, autor zbeletryzowanych biografii artystów, pisarzy, uczonych m.in. autor *Pasji życia*, opartej na biografii Vincenta van Gogha.

110. rocznica śmierci

14 VII 1918 Urodził się **INGMAR BERGMAN** (zm. 30 VII 2007), szwedzki reżyser filmowy i teatralny, jeden z największych artystów w historii kina, laureat Oscara w kategorii najlepszy film nieanglojęzyczny za film *Źródło*.

95. rocznica urodzin

17 VII 1888 Urodził się **SAMUEL JOSEF AGNON**, właśc. Samuel Josef Chalewi Czaczkes (zm. 17 II 1970), izraelski prozaik, twórca izraelskiej powieści narodowej, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1966 r., autor powieści i opowiadań obrazujących środowisko chasydzkie na przełomie XIX i XX wieku, autor m.in. *Porzuconych żon*.

125. rocznica urodzin

17 VII 2003 Zmarła **ROSALYN TURECK** (ur. 14 XII 1914), amerykańska pianistka, klawesynistka, znakomita interpretatorka dzieł Bacha.

10. rocznica śmierci

- 18 VII 1898 Urodziła się **BEATA OBERTYŃSKA** (zm. 21 V 1980), poetka, pisarka, córka młodopolskiej pisarki Maryli Wolskiej, autorka zbiorów wierszy m.in. *Pszczoly w słoneczniku, Miód i piohun*.
115. rocznica urodzin
- 18 VII 1998 Reforma administracyjna w Polsce, w wyniku której podzielono kraj na 16 województw.
15. rocznica
- 19 VII 1893 Urodził się **WŁODZIMIERZ MAJAKOWSKI** (zm. 14 IV 1930), rosyjski poeta, dramatopisarz, propagator futuryzmu, publicysta, autor m.in. manifestu rosyjskiego futuryzmu *Policzek smakowi powszechnemu*.
120. rocznica urodzin
- 20 VII 1888 Urodził się **EMIL ZEGADŁOWICZ** (zm. 24 II 1941), poeta, prozaik, znawca sztuki i tłumacz, jeden z twórców polskiego ekspresjonizmu, autor m.in. skandalicznych powieści *Zmory, Motory*, poematu *Dziewanny*.
125. rocznica urodzin
- 22 VII 1878 Urodził się **JANUSZ KORCZAK**, właśc. Henryk Goldszmit (zm. 6 VIII 1942), pisarz, lekarz, pedagog, prekursor działań na rzecz praw dziecka i całkowitego równouprawnienia dziecka, autor m.in. *Jak kochać dziecko*.
135. rocznica urodzin
- 22 VII 1983 Zniesienie stanu wojennego w Polsce (trwającego od 13 XII 1981 r.)
30. rocznica
- 23 VII 1888 Urodził się **RAYMOND CHANDLER** (zm. 26 III 1959), amerykański pisarz, jeden z czołowych przedstawicieli tzw. czarnego kryminału, autor powieści w których główną postacią jest detektyw Philip Marlowe, m.in. *Żegnaj laleczko, Siostrzyczka*.
125. rocznica urodzin
- 24 VII 1933 Urodził się **JERZY HARASYMOWICZ** (zm. 21 VIII 1999), poeta, zaliczany do pokolenia „Współczesności”, autor wielu tomików poezji często nawiązującej do ludowości m.in. *Wierszy z polonin, Erotyków*.
80. rocznica urodzin
- 25 VII 2003 Zmarł **JOHN SCHLESINGER** (ur. 16 II 1926), brytyjski reżyser filmowy, laureat Oscara za jego pierwszy amerykański film podejmujący kontrowersyjny temat męskiej prostytucji *Nocny kowboj*.
10. rocznica śmierci

26 VII 1928 Urodził się **TADEUSZ BAIRD** (zm. 2 IX 1981), kompozytor, dyrygent, twórca muzyki symfonicznej, współinicjator festiwalu „Warszawska Jesień”.

85. rocznica urodzin

28 VII 1998 Zmarł **ZBIGNIEW HERBERT** (ur. 29 X 1924), poeta, eseista, dramaturg, twórca słynnego cyklu poetyckiego *Pan Cogito*, autor słuchowisk, z wykształcenia ekonomista i prawnik.

15. rocznica śmierci

29 VII 1958 Utworzenie **NASA** - *National Aeronautics and Space Administration* (*Narodowa Agencja Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej*), agencji rządu Stanów Zjednoczonych odpowiedzialnej za narodowy program lotów kosmicznych.

55. rocznica

SIERPIEŃ

3 VIII 1773 Zmarł **STANISŁAW KONARSKI**, właśc. Hieronim Franciszek Konarski herbu Gryf (ur. 30 IX 1700), pisarz, pedagog, publicysta, reformator szkolnictwa założyciel Collegium Nobilium w roku 1740.

240. rocznica śmierci

6 VIII 1868 Urodził się **PAUL CLAUDEL** (zm. 23 II 1955), francuski pisarz katolicki, poeta i dramaturg, symbolista, brat rzeźbiarki Camille Claudel, autor m.in. liryków *Złota czaszka*, *Zmiana*.

145. rocznica urodzin

6 VIII 1928 Urodził się **ANDY WARHOL** (zm. 22 II 1987), amerykański malarz i filmowiec, najbardziej znany przedstawiciel pop-artu, znany z charakterystycznych kompozycji techniką serigrafii - puszki Coca-Coli, zupy pomidorowej Campbell.

85. rocznica urodzin

10 VIII 1898 Urodził się **TADEUSZ DOŁĘGA-MOSTOWICZ** (zm. 20 IX 1939), pisarz prozaik, scenarzysta, autor kilkunastu powieści, m.in. *Kariera Nikodema Dyzmy*, *Znachor*, *Profesor Wilczur*.

195. rocznica urodzin

10 VIII 1793 **Otwarcie muzeum sztuki w Pałacu Luwru w Paryżu**, które otrzymało nazwę *Museum Central des Arts* (Centralne Muzeum Sztuk Pięknych), posiadającego dzieła sztuki od czasów najdawniejszych po połowę wieku XIX, m.in. *Mona Lisa* pędzla Leonarda.

220. rocznica

13 VIII 1863 Zmarł **EUGÈNE DELACROIX** (ur. 26 IV 1798), francuski malarz, grafik, krytyk i teoretyk sztuki, wybitny przedstawiciel francuskiego romantyzmu, bliski przyjaciel Chopina, twórca znanego dzieła *Wolność wiodąca lud na barykady*.

155. rocznica śmierci

215. rocznica urodzin

15 VIII DZIEŃ WOJSKA POLSKIEGO

16 VIII 2008 Zmarła **ANNA ŚWIDERKÓWNA** (ur. 5 XII 1925), historyk literatury, papirolog, bibliстка, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, popularyzatorka wiedzy o antyku i Biblii.

5. rocznica śmierci

18 VIII 1933 Urodził się we Francji **ROMAN POLAŃSKI**, polski reżyser, scenarzysta, aktor oraz producent filmowy, który w 1975 przyjął obywatelstwo francuskie, laureat wielu prestiżowych filmowych nagród, w tym Oscara za najlepszą reżyserię za film *Pianista* w 2002 r.

85. rocznica urodzin

20 VIII 1818 Urodziła się **EMILY JANE BRONTË**, pseud. Ellis Bell (zm. 19 XII 1848), angielska poetka i pisarka, autorka jedynej powieści *Wichrowe Wzgórze*, która na stałe weszła do kanonu literatury angielskiej i została wielokrotnie sfilmowana.

200. rocznica urodzin

170. rocznica śmierci

21 VIII 1943 Zmarł **HENRIK PONTOPPIDAN** (ur. 24 VII 1857), duński pisarz, felietonista, przedstawiciel realizmu krytycznego. laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1917 r., autor m.in. *Królestwa umarłych*.

70. rocznica śmierci

22 VIII 1958 Zmarł **ROGER MARTIN DU GARD** (ur. 23 III 1881), francuski pisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1937 r., autor cyklu powieściowego o rodzinie Thibault, m.in. *Rodzina Thibault: Pokuta*.

55. rocznica śmierci

25 VIII 1938 Urodził się **FREDERICK FORSYTH**, angielski pisarz powieści sensacyjnych, głównie typu *political fiction*, autor uznanych powieści m.in. *Dzień Szakala*, *Psy wojny*, *Akta Odessy*.

75. rocznica urodzin

26 VIII 1888 Urodził się **THOMAS STEARNS ELIOT** (zm. 4 I 1965), anglo-amerykański poeta, dramaturg i eseista, krytyk i teoretyk literatury, autor m.in. *Jałowej ziemi*, utworu poetyckiego będącego kluczowym dziełem angielskiego modernizmu.

125. rocznica urodzin

28 VIII ŚWIĘTO POLSKIEGO LOTNICTWA

WRZESIEŃ

1 IX 1939 **Wybuch II wojny światowej**, największego konfliktu zbrojnego w historii świata, trwającego do 2 IX 1945 r. (w Europie do 8 V 1945), obejmującego zasięgiem działań wojennych prawie całą Europę, wschodnią i południowo-wschodnią Azję, północną Afrykę, część Bliskiego Wschodu i wszystkie oceany.

1 IX 1863 Utworzenie **Międzynarodowego Czerwonego Krzyża**, zrzeszającego kilkanaście niezależnych organizacji zjednoczonych w ruchu pod wspólnymi symbolami, statutami i zasadami, działającego na rzecz pomocy potrzebującym, ofiarom klęsk żywiołowych itd.

150. rocznica

2 IX 1973 Zmarł **J. R. R. (JOHN RONALD REUEL) TOLKIEN** (ur. 3 I 1892), angielski filolog i pisarz, autor powieści *Władca Pierścieni*, której akcja rozgrywa się w mitycznym świecie Śródziemia, jeden z prekursorów współczesnej literatury fantasy.

40. rocznica śmierci

3 IX 1883 Zmarł **IWAN SIERGIEJEWICZ TURGIENIEW** (ur. 9 XI 1818), rosyjski poeta i powieściopisarz, jeden z głównych przedstawicieli rosyjskiego realizmu krytycznego, autor dramatu *Ojcowie i dzieci*.

130. rocznica śmierci

4 IX 1963 Zmarł **ROBERT SCHUMAN** (ur. 29 VI 1886), francuski polityk uznawany za jednego z ojców zjednoczonej Europy, współinicjator powstania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, której następcą jest dzisiejsza Wspólnota Europejska.

50. rocznica śmierci

5 IX 2003 Zmarł **KIR BUŁYCZOW** (ur. 18 X 1934), właśc. Igor Wsiewołodowicz Możejko, rosyjski pisarz fantastyki naukowej, autor humorystycznych opowiadań o mieszkańcach rosyjskiego miasteczka Wielki Guslar, będących satyrą na życie w Związku Radzieckim, m.in. *Wielki Guslar i okolice*.

10. rocznica śmierci

6 IX 1998 Zmarł **AKIRA KUROSAWA** (jap.黒沢明), ur. 23 III 1910, japoński reżyser, scenarzysta i producent filmowy, jeden z najbardziej znanych i wpływowych reżyserów w historii kina światowego, autor scenariusza i reżyser m.in. *Sierpniowej rapsodii*, *Sagi o dżudo*.

15. rocznica śmierci

8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PIŚMIENICTWA

8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z ANALFABETYZMEM

9 IX 1828 Urodził się **LEW TOLSTOJ, hr.** (zm. 20 XI 1910), rosyjski pisarz, dramaturg i publicysta, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu w literaturze europejskiej, autor wybitnych dzieł powieściowych m.in. *Anna Karenina*, *Wojna i pokój*.

185. rocznica urodzin

11 IX 1838 Urodził się **ADAM ASNYK**, krypt. El...y, pseud. Jan Stożek (zm. 2 VIII 1897), poeta i prozaik, twórca m.in. cyklu 30 sonetów *Nad głębiami*. który przyniósł Asnykowi miano "poety-filozofa".

175. rocznica urodzin

12 IX 1823 Urodził się **KORNEL UJEJSKI** (zm. 19 IX 1897), poeta, publicysta, założyciel czyteln i bibliotek wiejskich, autor wierszy z cyklu *Do Moskali*, pieśni *Z dymem pożarów* będącej nieoficjalnym hymnem powstania styczniowego.

190. rocznica urodzin

12 IX 1683 **Bitwa pod Wiedniem** między wojskami polsko-austriacko-niemieckimi, pod dowództwem króla Jana III Sobieskiego a armią turecką pod wodzą wezyra Kara Mustafy.

330. rocznica

13 IX 1938 Urodził się **JANUSZ GŁOWACKI**, prozaik, felietonista, dramaturg i scenarzysta filmowy, współautor scenariusza do filmu *Rejs*, jednej z najlepszych polskich komedii wszech czasów, także autor autobiografii *Z głowy*, powieści *Good night*, *Dżerzi*.

75. rocznica urodzin

13 IX 1803 Urodził się **MAURYCY MOCHNACKI** (zm. 20 XII 1834), teoretyk polskiego romantyzmu, krytyk literacki, teatralny, muzyczny, publicysta, pianista, uczestnik i kronikarz powstania listopadowego, autor *Powstania narodu polskiego w roku 1830 i 1831*.

210. rocznica urodzin

- 16 IX 1888 Urodził się **FRANS SILLANPÄÄ** (zm. 3 VI 1964), fiński powieściopisarz i nowelista, przedstawiciel ruchu modernistycznego, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1939 r., autor powieści *Nabożna nęcza. Opowieść o życiu i śmierci prostego człowieka w Finlandii*.
125. rocznica urodzin
- 16 IX** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY WARSTWY OZONOWEJ**
- 17 IX** **DZIEŃ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU**
- 17 IX 1863 Zmarł **JÓZEF KORZENIOWSKI** (ur. 19 III 1797), powieściopisarz, nowelista i dramaturg, pedagog, czołowy twórca dramatu romantycznego, prekursor powieści psychologicznej, autor powieści *Spekulant, Garbaty*.
150. rocznica śmierci
- 17 IX 1938 Zmarł **BRUNO JASIEŃSKI**, właśc. Wiktor B. Zysman (ur. 17 VII 1901), polski poeta pochodzenia żydowskiego, futurysta, współautor manifestu futuryzmu polskiego *Nuż w bżuhu. Jednodniówka futurystów*.
75. rocznica śmierci
- 17 IX 2003 Zmarł **JERZY KAPLIŃSKI** (ur. 1909), baletmistrz, choreograf, mim, malarz, solista w zespołach polskich i zagranicznych.
10. rocznica śmierci
- 19 IX 1908 Urodził się **MIKA TOIMI WALTARI** (zm. 27 VIII 1979), fiński powieściopisarz, nowelista, poeta, autor znanej powieści historycznej *Egipcjanin Sinuhe*, która stała się międzynarodowym bestsellerem.
105. rocznica urodzin
- 21 IX** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POKOJU**
- 21-22 IX** Światowa akcja **SPRZĄTANIE ŚWIATA** (ang. *Clean Up the World*)
- 23 IX 1973 Zmarł **PABLO NERUDA**, właśc. Neftali Riocardo Reyes Basualto (ur. 12 VII 1904), chilijski poeta, jeden z najwybitniejszych i najbardziej wpływowych poetów XX w., laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1971 r., autor m.in. *Pieśni powszechnej*.
40. rocznica śmierci
- 23 IX 1968 Zmarł **św. OJCIEC PIO** (ur. 25 V 1887), święty Kościoła katolickiego, włoski stygmatyk, kapucyn, prezbiter, zakonnik w klasztorze kapucynów Matki Bożej Łaskawej w San Giovanni Rotondo we Włoszech.
45. rocznica śmierci

- 26 IX 1978 Zmarł **JAN PARANDOWSKI** (ur. 11 V 1895), prozaik, eseista, tłumacz, wybitny znawca i popularyzator kultury i literatury starożytnej, autor słynnej *Mitologii*, *Alchemii słowa*.
35. rocznica śmierci
- 27 IX ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI**
- 27 IX DZIEŃ PODZIEMNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO**
- 28 IX 1873 Urodził się **WACŁAW BERENT** (zm. 20 XI 1940), prozaik, tłumacz, eseista, przedstawiciel literatury Młodej Polski, główny przedstawiciel realizmu w literaturze Młodej Polski, autor dramatów *Próchno*, *Ozimina*.
140. rocznica urodzin
- 28 IX 1958 **KAROL WOJTYŁA**, późniejszy papież Jan Paweł II, został mianowany biskupem.
55. rocznica
- 28 IX 1573 Urodził się **CARAVAGGIO**, właśc. Michelangelo Merisi da Caravaggio (zm. 18 VII 1610), włoski malarz barokowy, reformator malarstwa europejskiego na przełomie XVI i XVII w., do jego najsłynniejszych dzieł należą m.in. *Dawid z głową Goliata*, *Wskrzeszenie Łazarza*.
440. rocznica urodzin
- 28 IX 1978 Zmarł papież **JAN PAWEŁ I**, właśc. Albino Luciani (ur. 17 X 1912), patriarcha Wenecji, uczestnik Soboru Watykańskiego II, papież jednego z najkrótszych w historii Kościoła katolickiego pontyfikatu trwającego zaledwie 33 dni.
35. rocznica śmierci
- 28 IX 2003 Zmarł **ELIA KAZAN**, właśc. Elia Kazanjoglou (ur. 7 IX 1909), amerykański pisarz, reżyser filmowy i teatralny pochodzenia greckiego, jeden z najlepszych reżyserów Broadwayu, m.in. dzięki inscenizacji *Tramwaju zwanego pożądaniem*.
10. rocznica śmierci
- 29 IX 1943 Urodził się **LECH WAŁĘSA**, działacz związkowy, prezydent III RP (1990-1995), przywódca „Solidarności”, laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1983 r.
70. rocznica urodzin
- 30 IX 1908 Zmarł **KAROL JÓZEF TEOFIL ESTREICHER** (ur. 22 XI 1827), bibliotekarz, bibliograf, historyk literatury i teatru, publicysta, twórca *Bibliografii polskiej*, wieloletni dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej.
105. rocznica śmierci

PAŹDZIERNIK

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI

1 X 2003 Zmarł **ZBIGNIEW LENGREN** (ur. 2 II 1919), grafik, rysownik, karykaturzysta, ilustrator, plakacista, scenograf, współpracownik czasopisma „Przekrój”, twórca serii rysunkowej z Profesorem Filutkiem.
10. rocznica śmierci

5 X 1938 Zmarła św. **FAUSTYNA HELENA KOWALSKA** (ur. 25 VIII 1905), święta Kościoła katolickiego, zakonnica Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia.
75. rocznica śmierci

5 X 1713 Urodził się **DENIS DIDEROT** (zm. 30 VII 1784) francuski pisarz, teoretyk i krytyk literatury i sztuki okresu Oświecenia, filozof, redaktor *Wielkiej Encyklopedii Francuskiej*.
300. rocznica urodzin

6 X 1873 Zmarł **PAWEŁ EDMUND STRZELECKI** (ur. 20 VII 1797), geolog, geograf, podróżnik, badacz i odkrywca, pomysłodawca nazwania najwyższego szczytu Wielkich Gór Wododziałowych w Australii Górą Kościuszki.
140. rocznica śmierci

9 X ŚWIATOWY DZIEŃ POCZTY

10 X 2003 Zmarł **JANUSZ PAJEWSKI** (ur. 5 V 1907), wybitny historyk, znawca historii Drugiej Rzeczypospolitej i I wojny światowej, autor syntezy historii powszechnej XIX w. (dla lat 1871-1918), stanowiącej do dziś podstawowy podręcznik akademicki.
10. rocznica śmierci

10 X 1913 Urodził się **CLAUDE SIMON** (zm. 6 VII 2005), francuski pisarz i eseista, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1985 r., autor *Guliwera, Drogi przez Flandrię*
100. rocznica urodzin

11 X 1963 Zmarł **JEAN COCTEAU** (ur. 5 VII 1889), francuski poeta, dramaturg, malarz, grafik, scenarzysta i reżyser filmowy, scenograf, choreograf, popularyzator wątków mitologicznych w sztuce XX w., autor m.in. sztuki *Głos ludzki*.
50. rocznica śmierci

14 X DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

- 14 X 1773 Powołanie przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w Warszawie **Komisji Edukacji Narodowej (KEN)**, pierwszej w Europie państwowej władzy oświatowej.
240. rocznica
- 15 X 2003 Zmarł **BENNY LÉVY** (ur. 28 VIII 1945), francuski filozof i pisarz, osobisty sekretarz J.P. Sartre'a, wydawca notatek z rozmów z nim.
10. rocznica śmierci
- 15 X 1833 Zmarł **MICHAŁ KLEOFAS OGIŃSKI** (ur. 25 IX 1765), działacz polityczny, kompozytor utworów fortepianowych, twórca mazurków, menuetów, polonezów.
180. rocznica śmierci
- 16 X 1978 Wybór na papieża św. **JANA PAWŁA II**, właśc. Karola Wojtyły, ówczesnego polskiego kardynała.
35. rocznica pontyfikatu
- 16 X 1978 Polska alpinistka, **WANDA RUTKIEWICZ** jako trzecia kobieta na świecie oraz pierwsza Europejka i pierwsza Polka weszła z międzynarodową wyprawą alpinistyczną na Mount Everest.
35. rocznica
- 16 X ŚWIATOWY DZIEŃ ŻYWNOŚCI**
- 16 X 1553 Zmarł **LUCAS CRANACH, Starszy** (ur. 4 X 1472), niemiecki malarz i grafik renesansowy, współtwórca ikonografii luterkańskiej, opierającej się głównie na Piśmie Świętym, autor dzieł m.in. *Judyta z głową Holofernesa*, *Madonna pod jodłami*.
460. rocznica śmierci
- 17 X 1813 Urodził się **GEORG BÜCHNER** (zm. 19 II 1937), niemiecki dramaturg, prozaik, publicysta, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli XIX-wiecznego realizmu, autor dramatu *Śmierć Dantona*.
200. rocznica urodzin
- 19 X 1968 Zmarł **ANATOL STERN** (ur. 24 X 1899), poeta, tłumacz, scenarzysta filmowy, prozaik, propagator futuryzmu w literaturze, współautor manifestu futuryzmu polskiego *Nuż w bżuhu. Jednodźwuka futurystuw*.
45. rocznica śmierci
- 20 X 1733 Urodził się **ADAM STANISŁAW NARUSZEWICZ** (zm. 6 VII 1796), jezuita, historyk, nadworny poeta króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, ojciec polskiego klasycyzmu, autor dzieł historycznych i wierszy, m.in. *Historii narodu polskiego*, satyry *Chudy literat*.
280. rocznica urodzin

- 21 X 1833 Urodził się **ALFRED BERNHARD NOBEL** (zm. 10 XII 1896), szwedzki chemik, przemysłowiec, wynalazca dynamitu, fundator nagrody swojego imienia.
180. rocznica urodzin
- 21 X 1893 **Otwarcie w Krakowie Teatru im. Juliusza Słowackiego**, w którym odbyły się m.in. prapremiery słynnych dramatów romantycznych, modernistycznych i z okresu 20-lecia międzywojennego.
120. rocznica
- 22 X 1883 **Otwarcie Metropolitan Opera, teatru operowego w Nowym Jorku**, goszczącej prawie wszystkie wybitne gwiazdy operowe, wśród nich m.in. Enrico Caruso, Adama Didura, Adelinę Patti.
130. rocznica
- 23 X ŚWIATOWY DZIEŃ INFORMACJI**
- 24 X DZIEŃ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH**
- 24 X 1558 Urodził się **SZYMON SZYMONOWIC**, pseud. Simon Simonides (zm. 5 V 1629), poeta renesansowy pochodzenia ormiańskiego, autor łacińskich sielanek wydanych w zbiorze *Sielanki*.
455. rocznica urodzin
- 27 X ŚWIATOWY DZIEŃ DZIEDZICTWA AUDIOWIZUALNEGO**
- 28 X 1958 Wybór na papieża **bł. JANA XXIII**, właśc. Angelo Giuseppe Roncalli'ego, włoskiego duchownego, patriarchy Wenecji.
55. rocznica
- 28 X 2003 Zmarł **EDWARD HARTWIG**, (ur. 6 IX 1909), polski artysta fotograf, brat Julii, jeden z najbardziej znanych na świecie fotografików polskich.
10. rocznica śmierci
- 29 X 1918 Urodził się **PAWEŁ HERTZ** (zm. 13 V 2001), poeta, prozaik, tłumacz, wydawca, autor szkiców literackich, recenzji, tomików poetyckich m.in. *Śpiewnik podróżny i domowy*.
95. rocznica urodzin

LISTOPAD

- 1 XI 1903 Zmarł **THEODOR MOMMSEN** (ur. 30 XI 1817), niemiecki prawnik, historyk, jako jedyny w historii za dzieło historyczne *Historia Rzymu* nagrodzony literacką Nagrodą Nobla w 1902 r.
110. rocznica śmierci

- 1 XI 1993 **Utworzenie Unii Europejskiej** organizacji międzynarodowej mającej na celu integrację polityczną, gospodarczą i społeczną krajów demokratycznych Europy.
20. rocznica
- 1 XI 1893 Zmarł **JAN MATEJKO** (ur. 24 VI 1838), malarz, grafik, rysownik, najwybitniejszy polski twórca obrazów historycznych i batalistycznych, m.in. *Bitwy pod Grunwaldem, Konstytucji 3 Maja, Stańczyka*.
120. rocznica śmierci
175. rocznica urodzin
- 1 XI 2003 Zmarł **HENRYK MACHALICA** (ur. 18 VI 1930), aktor filmowy i teatralny, popularność przyniosła mu rola Dionizego Złotopolskiego w polskim serialu telewizyjnym *Złotopolscy*.
10. rocznica śmierci
- 4 XI 2008 Zmarł **MICHAEL CRICHTON** (ur. 23 X 1942), amerykański pisarz, reżyser, scenarzysta i producent filmowy, autor znanych powieści określanych jako technothrillery, które popularność zyskały dzięki adaptacjom filmowym *Park Jurajski* w reż. S.Spielberga, pomysłodawca i producent serialu *Ostry dyżur*.
5. rocznica śmierci
- 7 XI 1913 Urodził się **ALBERT CAMUS** (zm. 4 I 1960), francuski prozaik, dramaturg, eseista, czołowy reprezentant egzystencjalizmu w literaturze, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1957 r., autor powieści m.in. *Dżuma, Upadek, Obcy*.
100. rocznica urodzin
- 8 XI 1953 Zmarł w Paryżu **IWAN BUNIN** (ur. 22 X 1870), rosyjski prozaik, poeta, nowelista, tłumacz, laureat Nagrody Nobla w 1933 r., autor m.in. opowieści *Wieś, Suchodoły*, autobiograficznej powieści *Życie Arsieniewa*.
60. rocznica śmierci
- 9 XI 1918 Zmarł **GUILLAUME APOLLINAIRE**, właśc. Wilhelm Apolinary Kostrowicki (ur. 26 VIII 1880), francuski poeta i pisarz polskiego pochodzenia, inspirator surrealizmu, zwolennik kubizmu w sztuce, twórca m.in. *Wierszy nadreńskich, Alkoholi*.
95. rocznica śmierci
- 9/10 XI 1938 Wielki pogrom Żydów w Niemczech hitlerowskich i Austrii nazwany **Kryształową nocą** zainicjowany przez władze państwowe.
75. rocznica

10 XI 1483 Urodził się **MARCIN LUTER** (zm. 18 II 1546), niemiecki teolog i reformator Kościoła, mnich augustiański, teoretyk i inicjator reformacji, autor przekładu Biblii na j. niemiecki, tzw. *Biblii Lutra, Małego i Dużego katechizmu*.

530. rocznica urodzin

10 XI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MŁODZIEŻY

11 XI 1918 **Zakończenie I wojny światowej** największego ówczesnego konfliktu zbrojnego na kontynencie europejskim od czasu wojen napoleońskich, zakończony klęską państw centralnych, likwidacją mocarstw Świętego Przymierza i powstaniem w Europie Środkowej i Południowej licznych państw narodowych.

95. rocznica

11 XI NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI, polskie święto, obchodzone co roku 11 listopada, dla upamiętnienia rocznicy odzyskania przez Naród Polski niepodległego bytu państwowego w 1918 roku po 123 latach od rozbiorów dokonanych przez Austrię, Prusy i Rosję.

95. rocznica

12 XI 1898 Urodził się **LEOPOLD OKULICKI**, pseud. Niedźwiadek (zm. 24 XII 1946), generał brygady Wojska Polskiego, ostatni Komendant Główny Armii Krajowej, więziony i zamordowany przez NKWD.

115. rocznica urodzin

12 XI 1833 Urodził się **ALEKSANDER BORODIN** (zm. 27 II 1887), rosyjski kompozytor i muzyk-samouk, z wykształcenia chemik, twórca muzyki narodowej, pieśni, symfonii, m.in. opery *Kniaź Igor*, zawierającej sławną suitę *Tańce połowieckie*.

180. rocznica urodzin

13 XI 1903 Zmarł **CAMILLE PISSARRO** (ur. 10 VII 1830), francuski malarz i grafik impresjonista, pochodzenia żydowskiego, twórca pejzaży, scen rodzajowych, portretów, m.in. *Hyde Park*, *Ermitaż*.

110. rocznica śmierci

13 XI 1868 Zmarł **GIOACCHINO ROSSINI** (ur. 29 II 1792), włoski kompozytor, twórca ok. 40 oper, mistrz stylu bel canto, twórca oper komicznych, m.in. *Cyrulik sewilski*, utworów religijnych *Stabat Mater*, utworów kameralnych oraz pieśni.

145. rocznica śmierci

14 XI ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH NA CUKRZYCĘ

14 XI 1878 Urodził się **LEOPOLD STAFF** (zm. 31 V 1957), poeta, dramaturg, tłumacz, eseista, jeden z najwybitniejszych twórców literatury XX w., przedstawiciel współczesnego klasycyzmu, czołowy poeta młodopolski, autor m.in. *Snów o potędze*.

135. rocznica urodzin

16 XI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TOLERANCJI

16 XI 1848 Ostatni, publiczny koncert Fryderyka Chopina w Londynie.

165. rocznica

18 XI 2003 Zmarł **MICHAEL KAMEN** (ur. 15 IV 1948), amerykański kompozytor, aranżer, dyrygent, autor piosenek i muzyk sesyjny, twórca głównie muzyki filmowej, m.in. piosenki *Everything I Do (I Do It For You)* z filmu *Robin Hood: Księżę Złodziei*.

10. rocznica śmierci

20 XI 1923 Urodziła się **NADINE GORDIMER**, powieściopisarka południowoafrykańska, pisząca w j. angielskim, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1991 r., autorka powieści m.in. *Świat obcych ludzi*.

90. rocznica urodzin

21 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TELEWIZJI

22 XI 1963 Zmarł **ALDOUS LEONARD HUXLEY** (ur. 26 VII 1894), angielski pisarz, nowelista, eseista, autor najbardziej znany z antyutopijnej powieści *Nowy, wspaniały świat, Kontrapunktu*.

50. rocznica śmierci

24 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TAŃCA

25 XI 1993 Zmarł **ANTHONY BURGESS**, właśc. John Anthony Burgess Wilson (ur. 25 II 1917), angielski pisarz, krytyk literacki i kompozytor, autor *Mechanicznej pomarańczy* oraz fabularyzowanych biografii znanych ludzi, m.in. *Nothing Like The Sun*, opartej na motywach biografii W. Szekspira.

20. rocznica śmierci

27 XI 1953 Zmarł **EUGÉNE GLADSTONE O'NEILL** (ur. 16 X 1888), amerykański dramaturg, twórca współczesnego dramatu amerykańskiego, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1936 r., autor *Zmierzchu długiego dnia*.

60. rocznica śmierci

125. rocznica urodzin

28 XI DZIEŃ BEZ ZAKUPÓW

- 29 XI 1643 Zmarł **CLAUDIO MONTEVERDI** (ur. 15 V 1567), włoski kompozytor, skrzypek i śpiewak, jeden z pierwszych wielkich twórców oper, m.in. opery *Orfeusz, baśń muzyczna, Ariadna*.
370. rocznica urodzin
- 29 XI 1803 Urodził się **CHRISTIAN DOPPLER** (zm. 17 III 1853), austriacki matematyk, fizyk i astronom, odkrywca zjawiska dotyczącego częstotliwości fal dźwiękowych i świetlnych, nazwanego „efektem Dopplera”.
210. rocznica urodzin
160. rocznica śmierci
- 30 XI 1888 Urodził się **STANISŁAW VINCENZ** (zm. 21 I 1971), prozaik, eseista, filozof, badacz kultury, miłośnik i znawca Huculszczyzny i Pokucia oraz myśli i sztuki starożytnej Grecji, mistrz duchowy m.in. Cz. Miłosza, autor cyklu *Na wysokiej Poloninie*.
125. rocznica urodzin

GRUDZIEŃ

- 1 XII ŚWIATOWY DZIEŃ AIDS**
- 3 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
- 5 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA**
- 6 XII 1953 Zmarł **KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI** (ur. 23 I 1905), poeta, najbardziej znany z serii humoresek *Teatrzyk Zielona Gęś*, także autor tomików wierszy m.in. *Zaczarowanej drożki*, wśród których wiele stało się tekstami piosenek muzyki popularnej.
60. rocznica śmierci
- 7 XII 2003 Zmarł **JAN PIERZCHAŁA** (ur. 26 IX 1921), prozaik, poeta, autor adaptacji scenicznych, dramaturg, tłumacz, dyrektor ds. programowych rozgłośni Polskiego Radia, autor m.in. *Nocy bez światła*.
10. rocznica
- 9 XII 2008 Zmarł **WŁADYSŁAW ŚLESICKI** (ur. 5 I 1927), reżyser filmowy, reżyser znanego filmu *W pustyni i w puszczy* z 1973 r. oraz serialu telewizyjnego o tym samym tytule, filmu *Ruchome piaski*.
5. rocznica śmierci
- 10 XII DZIEŃ PRAW CZŁOWIEKA**
- 10 XII 1948 Uchwalenie przez ONZ Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.
65. rocznica

- 11 XII 1803 Urodził się **HECTOR BERLIOZ** (zm. 8 III 1869), francuski kompozytor, twórca symfonii romantycznej i nowoczesnej instrumentacji, pisarz i krytyk muzyczny, autor dzieła *Symfonia fantastyczna*.
210. rocznica urodzin
- 11 XII 1918 Urodził się **ALEKSANDER SOŁŻENICYN** (zm. 3 VIII 2008), rosyjski pisarz, więzień łagrów, zesłaniec, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1970 r., autor m.in. *Jednego dnia Iwana Denisowicza*, *Archipelagu GUŁag*.
95. rocznica urodzin
- 12 XII 1823 Urodził się **WŁADYSŁAW LUDWIK ANCZYC**, pseud. Kazimierz Góralczyk (zm. 28 VII 1883), poeta, dramatopisarz, wydawca, założyciel drukarni w Krakowie, tłumacz, działacz oświatowy, autor m.in. dramatu *Emigracja chłopska*.
190. rocznica urodzin
30. rocznica śmierci
- 17 XII 1903 Urodził się **ERSKINE CALDWELL** (zm. 12 IV 1987), amerykański pisarz, nowelista, publicysta, dziennikarz i reportażysta, autor powieści i nowel ukazujących Południe USA, m.in. *Chłopiec z Georgii*, *Dom na Wzgórzu*.
110. rocznica urodzin
- 20 XII 1968 Zmarł **JOHN STEINBECK** (ur. 27 II 1902), amerykański pisarz, scenarzysta i reportażysta, jeden z najwybitniejszych twórców realistycznej powieści protestu społecznego, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1962 r., autor *Myszy i ludzi*, *Na wschód od Edenu*.
45. rocznica śmierci
- 23 XII 1863 Zmarł **WILLIAM MAKEPEACE THACKERAY** (ur. 18 VII 1811), angielski pisarz, dziennikarz i satyryk, przedstawiciel realizmu krytycznego, autor *Targowiska próżności*, satyrycznego portretu społeczeństwa angielskiego w XIX w.
150. rocznica śmierci
- 24 XII 1798 Urodził się **ADAM MICKIEWICZ** (zm. 26 XI 1855), poeta, twórca polskiego romantyzmu działacz i publicysta, wyraziciel idei wyzwoleniczych i mesjanistycznych, autor ballad, powieści poetyckich, dramatu *Dziady* oraz epopei narodowej *Pan Tadeusz*.
215. rocznica urodzin

- 26 XII 1923 Zmarł **WŁODZIMIERZ PRZERWA–TETMAJER** (ur. 31 XII 1862), artysta malarz, grafik, jeden z czołowych przedstawicieli Młodej Polski, brat przyrodni poety Kazimierza Przerwy-Tetmajera, przedstawiony w dramacie *Wesele* S. Wyspiańskiego jako Gospodarz.
90. rocznica śmierci
- 27 XII 1918 Wybuch **powstania wielkopolskiego** zbrojnego wystąpienia polskich mieszkańców Wielkopolski przeciwko państwu niemieckiemu.
95. rocznica
- 27 XII 1953 Zmarł **JULIAN TUWIM** (ur. 13 IX 1894), polski poeta żydowskiego pochodzenia, autor tekstów kabaretowych, rewiowych i librecista oraz autor tekstów politycznych, jeden z najpopularniejszych poetów dwudziestolecia międzywojennego, autor m.in. *Czarnej mszy*, *Kwiatów polskich*.
60. rocznica śmierci
- 30 XII 1888 Urodził się **ANDRZEJ PRONASZKO** (zm. 15 I 1961), brat Zbigniewa, malarz, scenograf teatralny, współtwórca formizmu, projektant, reprezentant awangardowej sztuki lat 20. i 30. XX w., autor pejzaży, serii portretów m.in. *Portretu żony*.
125. rocznica urodzin
- 1898 **Odkrycie** dwóch nowych pierwiastków promieniotwórczych, **radu i polonu**, przez Marię Skłodowską-Curie i Piotra Curie, którzy zostali za to odkrycie uhonorowani Nagrodą Nobla w dziedzinie fizyki w 1903 r.
115. rocznica

II. ROCZNICE I WYDARZENIA REGIONALNE

- 1748 Urodził się w Woli Mieleckiej k. Mielca **JÓZEF MAKSYMILIAN OSSOLIŃSKI, hr.** (zm. 17 III 1826), prozaik, historyk literatury, bibliotekarz, założyciel ogólnonarodowej biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, badacz literatury i działacz kulturalny epoki oświecenia.
265. rocznica urodzin

STYCZEŃ

- 9 I 1943 Zginął **WŁADYSŁAW JASIŃSKI**, pseud. Jędrus (ur. 18 VIII 1909), nauczyciel, instruktor harcerski, obrońca Tarnobrzega, dowódca grupy dywersyjno-bojowej "Jędrusie" działającej w południowo-wschodniej Polsce w czasie II wojny światowej.
70. rocznica śmierci
- 13 I 1978 Zmarł w Rzeszowie **JERZY PLEŚNIAROWICZ** (ur. 7 I 1920), poeta, tłumacz, krytyk teatralny, adaptator sztuk scenicznych, założyciel Oddziału Związku Literatów Polskich w Rzeszowie, kierownik literacki Teatru im. Siemaszkowej w Rzeszowie.
35. rocznica śmierci
- 14 I 1978 Zmarł w Tarnobrzegu **STANISŁAW ORZEŁ** (ur. 19 III 1911), pisarz, przez większą część życia związany z Tarnobrzegiem, autor powieści m.in. *Pod Łysicą, Chmurne lata*.
35. rocznica śmierci
- 25 I 1873 Urodził się w Błazkowej k. Jasła **KAROL IRZYKOWSKI**, pseud. Karol Jeżykowski (zm. w Żyrardowie, w wyniku obrażeń poniesionych w powstaniu warszawskim 2 XI 1944), poeta, dziennikarz, dramatopisarz, prozaik, tłumacz.
140. rocznica urodzin
- 29 I 1918 Zmarł **JAN AUGUST KISIELEWSKI**, pseud. August Olch (ur. w Rzeszowie 8 II 1876), znawca i krytyk literacki, eseista, współtwórca kabaretu „Zielony Balonik”, twórca komedio-dramatów realistycznych *Karykatury, W sieci*.
95. rocznica śmierci

LUTY

- 7 II 1898 Urodził się w Woli Dalszej k. Łańcuta **ROMAN TUREK** (zm. w Łańcucie 20 II 1982), pisarz, żołnierz AK, autor książek tematycznie związanych z podłańcuckimi wsiami: *Palacz w hrabiowskiej likierni*.
115. rocznica urodzin

11 II 1848 Urodził się w Przemyślu **ALFRED ZAGÓRSKI** (zm. w Wiedniu 13 III 1916), bankowiec i działacz społeczny, prawnik, członek i prezes licznych organizacji lokalnych i krajowych, wykładowca Akademii Technicznej we Lwowie.

165. rocznica urodzin

21 II 1993 Zmarł w Rzeszowie **WACŁAW KOPISTO**, pseud. „Kra” (ur. 8 II 1911), cichociemny, major Wojska Polskiego, żołnierz września 1939, internowany na Wschodzie, oficer AK, zesłaniec łagrów sowieckich, związany z Łańcutem i Rzeszowem.

20. rocznica śmierci

MARZEC

1 III 1913 Urodził się w Nienadówce k. Sokołowa Młp. **JAN BOLESŁAW OŻÓG** (zm. w Krakowie 1 III 1991), poeta, prozaik, eseista, uważany za najwybitniejszego przedstawiciela autentyzmu, członek i współzałożyciel grupy literackiej Barbarus.

100. rocznica urodzin

4 III 1833 Urodził się w Brzostku, pow. dębicki **ALEKSANDER KONSTANTY GRYGLEWSKI** (zm. w Gdańsku 29 VII 1879), malarz, grafik-drzeworytnik, rysownik, przyjaciel i współpracownik Jana Matejki, profesor ówczesnej Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie.

180. rocznica urodzin

15 III 1948 Zmarł w Przemyślu **bl. JAN WOJCIECH BALICKI** (ur. w Staromieściu, dzielnicy Rzeszowa 25 I 1869), błogosławiony Kościoła katolickiego, kapłan, profesor i rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu, założyciel Domu Miłosierdzia Bożego, beatyfikowany 18 VII 2002 r. w Krakowie przez papieża Jana Pawła II.

65. rocznica śmierci

19 III 1823 Zmarł w Sieniawie **ADAM KAZIMIERZ CZARTORYSKI**, książę (ur. 1 XII 1734), generał ziem podolskich, komendant Szkoły Rycerskiej, uczestnik prac w Komisji Edukacji Narodowej, współtwórca Konstytucji 3 Maja, pisarz, teoretyk i krytyk literacki, mecenas sztuki, inicjator polityczno-kulturalnego ośrodka w Puławach.

190. rocznica śmierci

23 III 1888 Urodził się w Małej k. Ropczyc **WOJCIECH ALEKSANDER DUREK** (zm. w Kielcach 29 VI 1951), rzeźbiarz, malarz, autor rzeźb o tematyce religijnej oraz pomników o tematyce patriotyczno-wojskowej, twórca plenerowych rzeźb w parku biskupim w Pelplinie.

125. rocznica urodzin

23 III 1883 Urodził się w Błażowej **JAN GROCHMALICKI** (zm. w Poznaniu 15 IV 1936), zoolog, absolwent i pracownik naukowy Uniwersytetu Lwowskiego, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, rektor Uniwersytetu Poznańskiego.
130. rocznica urodzin

KWIECIEŃ

17 IV 1938 Został kanonizowany przez papieża Piusa XI **bl. ANDRZEJ BOBOLA**, (ur. w Strachocinie k. Sanoka 30 XI 1591) oraz ogłoszony przez Stolicę Apostolską w 2002 roku głównym patronem Polski (obok św. Wojciecha i św. Stanisława Biskupa).
75. rocznica

22 IV 1983 Zmarł **FRANCISZEK KOTULA** (ur. się w Głogowie Młp. 26 III 1900), folklorysta, etnograf, badacz historii kultury Ziemi Rzeszowskiej, autor artykułów, rozpraw i dzieł dotyczących badanych terenów i obiektów kulturowych.
30. rocznica śmierci

30 IV 1878 Urodził się w Lubaczowie **WŁADYSŁAW WITWICKI** (zm. w Konstancinie 21 XII 1948), filozof i historyk filozofii, jeden z ojców polskiej psychologii, tłumacz Platona, teoretyk sztuki i artysta
135. rocznica urodzin
65. rocznica śmierci

MAJ

5 V 1923 Zmarł w Rzeszowie **HENRYK HANASIEWICZ** (ur. się w Baligrodzie 27 VIII 1865), adwokat, filantrop, działacz społeczny, twórca fundacji na cele społeczne Rzeszowa i Baligrodu, inicjator i fundator dziecięcego szpitala pw. Dzieciątka Jezus w Rzeszowie, w którym po wojnie mieścił się Dom Dziecka i Pogotowie Opiekuńcze.
90. rocznica śmierci

30 V 1943 Zginął rozstrzelany przez hitlerowców, wraz z grupą więźniów z Pawiaka na terenie warszawskiego getta **TADEUSZ HOLLENDER** (ur. w Leżajsku 30 V 1910), poeta, satyryk, współzałożyciel „Sygnałów”, autor utworów dla dzieci.
70. rocznica śmierci

31 V 1998 Zmarł w Warszawie **STANISŁAW WISŁOCKI** (ur. w Rzeszowie 7 VII 1921), dyrygent, kompozytor, pianista, pedagog, dyrygent filharmonii w Poznaniu, Filharmonii Narodowej w Warszawie.
25. rocznica śmierci

CZERWIEC

- 3 VI 1998 Zmarł w Sanoku **STEFAN STEFAŃSKI** (ur. w Sanoku 12 VII 1914), muzealnik, regionalista, bibliofil, kustosz Muzeum Ziemi Sanockiej, współtwórca unikatowej kolekcji i galerii malarstwa ikonograficznego.
25. rocznica śmierci
- 9 VI 1818 Urodził się w Zatwarnicy, pow. bieszczadzki **WIKTOR ZBYSZEWSKI** (zm. w Rzeszowie 27 XI 1896), prawnik, społecznik, członek Rady miasta Rzeszowa, współorganizator budowy pomników A. Mickiewicza, T. Kościuszki oraz gmachu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (obecnie siedziba Teatru im. Wandy Siemaszkowej Rzeszowie).
195. rocznica urodzin
- 17 VI 1923 Zmarł w Krośnie **SEWERYN BIESZCZAD** (ur. w Jaśle 3 XI 1852), student krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych pod kier. Jana Matejki, malarz krajobrazu i krośnieńskiej architektury, portretów, obrazów o tematyce religijnej, założyciel i członek teatru amatorskiego.
90. rocznica śmierci
- 18 VI 1983 Zmarła w Krakowie **IZYDORA DĄMBSKA** (ur. 3 I 1904 w Rudnej Wielkiej k. Rzeszowa) bibliotekarz, filozof, logik, epistemolog, pracownik naukowy uniwersytetów we Lwowie, Warszawie, Poznaniu i Łodzi, przedstawicielka filozoficznej szkoły lwowsko-warszawskiej.
30. rocznica śmierci
- 20 VI 1793 Urodził się w Surochowie k. Jarosławia **ALEKSANDER FREDRO, hr.** (zm. we Lwowie 15 VII 1876), komediopisarz, wybitny poeta epoki romantyzmu, pamiętnikarz, autor komedii obyczajowych z życia szlachty, głównie prowincjonalnej m.in. *Ślubów panieńskich czyli Magnetyzmu serca, Męża i żony*.
220. rocznica urodzin
- 21 VI 1943 Został zamordowany w Oświęcimiu **ZYGMUNT ŁEMPICKI** (ur. w Sanoku 11 V 1886), literaturoznawca i krytyk teatralny, germanista, nauczyciel gimnazjalny we Lwowie, profesor Uniwersytetu Warszawskiego.
70. rocznica śmierci

24 VI 2008 Zmarł **JÓZEF SZAJNA** (ur. 13 III 1922 w Rzeszowie), twórca teatralny, artysta plastyk, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, scenograf i reżyser, współzałożyciel i dyrektor artystyczny Teatru Ludowego w Krakowie, autor szokujących scenografii i wizji plastycznych stających się dominującym elementem przedstawień teatralnych m.in. w *Księżniczce Turandot* C. Gozziego, *Myszach i ludziach* J. Steinbecka.

5. rocznica śmierci

25 VI 1958 Zmarł w Warszawie **RAFAL TAUBENSCHLAG** (ur. w Przemyślu 6 V 1881), znawca prawa hellenistycznego i rzymskiego oraz średniowiecznego, publicysta, historyk prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, profesor Katedry Praw Antycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

55. rocznica śmierci

LIPIEC

4 VII 1943 Zginął w katastrofie lotniczej **WŁADYSŁAW EUGENIUSZ SIKORSKI** (ur. w Tuszowie Narodowym k. Mielca 20 V 1881), polityk, generał, w latach 1939-1943 premier rządu emigracyjnego, organizator i wódz naczelny Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

70. rocznica śmierci

27 VII 1913 Urodził się w Sanoku **ROMUALD ADAM FASTNACHT** (zm. we Wrocławiu 16 II 1987), historyk, bibliotekarz, współtwórca Muzeum Ziemi Sanockiej, długoletni pracownik naukowy Uniwersytetu Wrocławskiego, kustosz Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich.

90. rocznica urodzin

29 VII 1898 Urodził się w Rymanowie **ISIDOR ISAAK RABI** (zm. w Nowym Jorku 11 I 1988), fizyk, współtwórca bomby atomowej, przeciwnik wyścigu zbrojeń, profesor uczelni amerykańskich, współorganizator Centrum Badań Nuklearnych w Genewie, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w 1944 r.

115. rocznica urodzin

25. rocznica śmierci

SIERPIEŃ

5 VIII 1878 Urodziła się w Bizunach k. Narola **bl. BERNARDYNA MARIA JABŁOŃSKA** (zm. w Krakowie 26 IX 1940), współzałożycielka i przełożona generalna zgromadzenia zakonnego albertynek, bliska współpracownica św. Adama Chmielowskiego, organizatorka przytulisk dla bezdomnych, beatyfikowana przez papieża Jana Pawła II w Zakopanem w 1997 r.

135. rocznica urodzin

11 VIII 1933 Urodził się w Rzeszowie **JERZY GROTOWSKI** (zm. we Włoszech 14 I 1999), aktor, reżyser, teoretyk i twórca znanego w świecie Teatru Grotowskiego, kierownik artystyczny Teatru 13 Rzędów oraz Teatru Laboratorium we Wrocławiu, laureat wielu honorowych doktoratów, profesor uniwersytetów europejskich i amerykańskich.

80. rocznica urodzin

25 VIII 1973 Zmarł **BRONISŁAW FILIPCZAK** (ur. w Sanoku 28 X 1877), notariusz, organizator i dyrygent amatorskich zespołów artystycznych, kompozytor, multiinstrumentalista, założyciel orkiestry i chórów w Lesku, Baligrodzie, Dubiecku, autor ok. 150 kompozycji.

40. rocznica śmierci

WRZESIEŃ

2 IX 1883 Urodził się w Jaśle **RUDOLF WEIGL** (zm. w Zakopanem 11 VII 1957), bakteriolog, zoolog, profesor uniwersytetów we Lwowie i Krakowie, członek PAU, twórca pierwszej skutecznej szczepionki przeciw durowi plamistemu.

130. rocznica urodzin

12 IX 1863 Zmarł w Sielcu k. Sędziszowa Młp. **FRANCISZEK KSAWERY PREK** (ur. 29 VIII 1801 r. w Nozdrzcu k. Dynowa), głuchoniemy malarz, pamiętnikarz, pionier turystyki głuchoniemych, autor pamiętnika *Czasy i ludzie*.

150. rocznica śmierci

PAŹDZIERNIK

14 X 1983 Zmarł w Sanoku **ALEKSANDER RYBICKI** (ur. w Hołuczku, gm. Tyrawa Wołoska 1903), kolekcjoner dzieł sztuki, opiekun zabytków, założyciel i dyrektor Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, ofiarodawca zbiorów dla Muzeum Historycznego.

110. rocznica urodzin

30. rocznica śmierci

LISTOPAD

- 1 XI 1823 Urodził się **JAN CHRYZOSTOM ZACHARIASIEWICZ** (J. Ch. Zacharyasiewicz) w Radymnie, pseud. Baptysta, Maciej Łomża (zm. w Krzywczu 7 V 1906), powieściopisarz, dziennikarz, redaktor i współpracownik prasy lwowskiej, warszawskiej.
190. rocznica urodzin
- 2 XI 1973 Zmarła w Krakowie **MARIA CZERKAWSKA** (ur. w Bezmiechowej k. Leska 27 XI 1881), poetka, nowelistka, autorka książek dla dzieci, prac krytycznych i publicystycznych o literaturze dziecięcej.
40. rocznica śmierci
- 2 XI 1978 Zmarł w Rzeszowie **ROMAN NIEDZIELSKI** (ur. w Stanisławowie 21 III 1911), pedagog, założyciel i pierwszy rektor Wyższej Szkoły Inżynierskiej, obecnie Politechniki Rzeszowskiej.
35. rocznica śmierci
- 11 XI 1513 Urodził się w Przemyślu **STANISŁAW ORZECZOWSKI, ks.** (zm. w 1566 w Żurawicy), ksiądz katolicki, kanonik przemyski, polsko-łaciński pisarz, historyk, autor pism politycznych i religijnych okresu renesansu, ideolog złotej wolności szlacheckiej .
500. rocznica urodzin
- 16 XI 1913 Urodził się w Nisku **JAN BIELATOWICZ**, pseud., krypt. J. B., J. Biel., Slavus, Krakus (zm. w Londynie 27 XI 1965), pisarz emigracyjny, krytyk literacki, bibliograf, autor antologii wojennej twórczości żołnierskiej.
100. rocznica urodzin
- 22 XI 1868 Zmarł w Rzeszowie **ROMAN FIRCOWSKI** (ur. w Rzeszowie 17 II 1838), farmaceuta-aptekarz, fundator stypendium dla wybranych uczniów Gimnazjum Rzeszowskiego w latach 1870-1939.
145. rocznica śmierci
175. rocznica urodzin

GRUDZIEŃ

- 3 XII 1893 Urodził się w Majdanie Sieniawskim k. Adamówki **ADAM GRUCA** (zm. 1983), chirurg ortopeda, profesor Uniwersytetu Lwowskiego i Akademii Medycznej w Warszawie, twórca nowych metod operacyjnych w chirurgii ortopedycznej, członek PAN.
120. rocznica urodzin
30. rocznica śmierci

13 XII 1983 Zmarł w Krakowie **MARIAN KRUCZEK** (ur. w Płowcach k. Sanoka w 1927), rzeźbiarz, malarz, rysownik, grafik związany z Krakowem, pracownik naukowy ASP w Krakowie.

30. rocznica śmierci

14 XII 1883 Zmarł w Paryżu **LUDWIK NABIELAK** (ur. w Stobiernej k. Rzeszowa 16 XII 1804), publicysta, poeta, tłumacz, uczestnik powstania listopadowego, emigrant, współzałożyciel Towarzystwa Patriotycznego, działacz Towarzystwa Demokratycznego Polskiego w Paryżu.

130. rocznica śmierci

17 XII 1893 Urodził się w Jarosławiu **MIECZYŚLAW GĘBAROWICZ** (zm. we Lwowie 2 IX 1984), historyk sztuki, bibliofil, profesor Uniwersytetu Lwowskiego, kustosz Muzeum im. Lubomirskich, współuczestnik prac na rzecz rewindykacji zbiorów Ossolineum po wojnie.

120. rocznica urodzin

18 XII 1968 Zmarł w Krakowie **STANISŁAW PIGOŃ** (ur. w Komborni, gm. Korczyna 27 IX 1885), filolog, historyk literatury, edytor, pracownik naukowy Uniwersytetów w Poznaniu i Wilnie, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor studiów, monografii i szkiców o literaturze.

45. rocznica śmierci

Bibliografia

1. Almanach podkarpacki 2000, pod red. J. Szkutnika i J. Świebody, Rzeszów 1999.
2. Antosik Wojciech, Słownik wiedzy o kulturze, Warszawa, cop. 2009.
3. Artyści Polski południowo-wschodniej: 1950-2000, pod red. J. Nowaka, P. Rędziniaka, Rzeszów; Jarosław 1999.
4. Balicka G.: Patroni przemyskich ulic, Przemyśl 1999.
5. Biuletyn: XXX lat Oddziału ZLP w Rzeszowie, Związek Literatów Polskich. Oddział w Rzeszowie, Rzeszów 1997.
6. Carrasat P. F. R., Marcadé I.: Style i kierunki w malarstwie, Warszawa 1999.
7. Choińska-Mika J., Dziegielewska J., Maciszewski J.: Encyklopedyczny słownik historii Polski, Warszawa 1999.
8. Czarnota M.: Patroni przyszłych rzeszowskich ulic, Rzeszów 2006.
9. Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski. Przewodnik biograficzny i biobibliograficzny. T. 1-5, Warszawa 2000.
10. Encyklopedia PWN w trzech tomach. T. 1-3, zesp. encyklopedii Dyczkowski A. [i in.], Warszawa 2001.
11. Encyklopedia Rzeszowa, zesp. red. Z. Budzyńskiego, Rzeszów 2011.
12. Epoki i kierunki w kulturze: sztuka, literatura, muzyka, teatr i film [red. nacz. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2008.
13. Fudala E., Helwin W.: Historia Starego Cmentarza w Rzeszowie..., Rzeszów 2009.
14. Gacek J.: Honorowi obywatele miasta Rzeszowa, Rzeszów 1998.
15. Gazda G.: Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku, Warszawa 2009.
16. Górny G.: Leksykon literackich laureatów Nagrody Nobla, Kraków 1993.
17. Helwin W.: Stary Cmentarz w Rzeszowie 1792-1909, Rzeszów 2002.
18. Helwin W. i in.: Historia Cmentarza Komunalnego Pobitno w Rzeszowie..., Rzeszów 2010.
19. Kanik J.: Nasza galeria zasłużonych. Cz.1, Rzeszów 2007.
20. Kanik J.: Sylwetki rzeszowian, Rzeszów 2009.
21. Kanik J., Małek R., Rusznica S.: Sylwetki rzeszowian. Cz.2, Rzeszów 2011.
22. Laskowski A., Kadra techniczno-budowlana związana z Jasłem w okresie autonomii galicyjskiej: słownik biograficzny, Kraków 2003.
23. Leksykon malarstwa od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1992.
24. Leksykon muzyki od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1995.
25. Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny PWN, Warszawa 2000.
26. Literatura polska. Encyklopedia PWN, Warszawa 2007.
27. Literatura świata. Encyklopedia PWN, Warszawa 2006.
28. Malarstwo Polski Południowo-Wschodniej 1900-1980, Rzeszów 1982.
29. Muzyka: kompozytorzy i wykonawcy, prądy i kierunki, dzieła [red. nacz. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2007.
30. Nowa encyklopedia powszechna PWN. T. 1-8, zesp. red. W. Baturo i in., Warszawa 2004.
31. O patronach rzeszowskich ulic, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów 1994.

32. Pietrkiewicz W.: Wybitni ludzie Podkarpacia, Krosno 1988.
33. Pietrkiewicz W.: Znane i nieznane kobiety Podkarpacia, Krosno 1995.
34. Potocki A.: Słownik biograficzny Żydów z Podkarpackiego, Rzeszów 2010.
35. Ruszel K.: Leksykon kultury ludowej w Rzeszowskim, Rzeszów 2004.
36. Simmons J.: 100 najwybitniejszych uczonych wszechczasów, Warszawa 1997.
37. Słabczyński T.: Encyklopedia odkryć i odkrywców, Warszawa 2004.
38. Słownik literatury popularnej, pod red. T. Żabskiego, Wrocław 2006.
39. Słownik historyków polskich, oprac. red. M. Rosińska-Jackl, Warszawa 1994.
40. Słownik pisarzy polskich, pod. red. E. Zarych, Kraków cop. 2008.
41. Słownik pisarzy rosyjskich, pod red. F. Nieuważnego, Warszawa 1994.
42. Słownik pisarzy świata, pod red. J. Maślanki, Kraków cop. 2008.
43. Słownik sztuki [K. Gabryś-Cichacz i in.], Kraków, cop. 2008.
44. Stanisław T.: Wybitne postacie Rzeszowszczyzny, Rzeszów 1984.
45. Śródka A.: Uczni polscy XIX-XX stulecia. T. 1-5, Warszawa 1995.
46. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu, Tuchów 1998.
47. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu. Suplement, Tuchów 2000.
48. Ta Ziemia była Ich Domem, pod red. W. Chmury, Ropczyce 2006.
49. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik biobibliograficzny. T. 1-9, pod red. J. Czachowskiej i A. Szałagan, Warszawa 1997.
50. Zając E.: Obywatele Honorowi Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka, Sanok 2002.

Wybrane źródła elektroniczne, bazy danych

- „Krośnieńska Baza Informacji Regionalnej. Twórcy związani z regionem”, na str.: <http://kbir.krosno.pl/tworcy.php>,
- „Obchody 350-lecia gimnazjum i liceum im. Ks. St. Konarskiego. Leksykon wybitnych nauczycieli i wychowanków” na str.: <http://www.rzeszow.pl/mieszkanicy/>,
- www.franciszkanie.pl,
- „Regionalny Informator Osobowy” na str.: http://serwisy.wimbp.rzeszow.pl/sl_1.html,
- „Twórcy” na str.: <http://www.biblioteka.sanok.pl/www/index.html>,
- „Patroni Przemyskich ulic” na str.: www.biblioteka.przemysl.pl/wydawnictwa/patroni/patroni/patroni%20start.htm
- „Tekstowa Kartoteka Osobowa Przemysłań” na str.: <http://www.lasko.webd.pl/tkop/>

Wstęp, redakcja i opracowanie:

Ewa Lelek
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WiMBP w Rzeszowie
elelek@wimbp.rzeszow.pl

ROK 2013

EUROPEJSKIM ROKIEM OBYWATELI

ROKIEM POWSTANIA STYCZNIOWEGO

ROKIEM WIARY

